

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

MERCOSUR se zaměřením na obchodní vztahy

MERCOSUR and Trade Relations

Student: Renáta Drastichová

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Lenka Fojtíková, Ph.D.

Ostrava 2010

Místopřísežné prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.
Přílohy č. 1 - 4 dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.

Ostrava, 7. května 2010

.....
Renáta Drastichová

Poděkování

Děkuji vedoucí práce doc. Ing. Lence Fojtíkové, Ph.D. za odbornou pomoc, cenné rady a připomínky.

Obsah

1	Úvod	1
2	Regionální integrace a integrační snahy v Latinské Americe	3
2.1	Teoretický vstup do problematiky ekonomické integrace	3
2.1.1	Mezinárodní ekonomická integrace	3
2.1.2	Stupně regionální integrace	4
2.2	Latinskoamerické integrace	6
2.3	Shrnutí	15
3	Charakteristika zemí MERCOSUR	17
3.1	Brazílie	17
3.2	Argentina	23
3.3	Paraguay	29
3.4	Uruguay	34
3.5	Shrnutí	39
4	Obchodní spolupráce zemí MERCOSUR	40
4.1	Makroekonomický vývoj MERCOSUR	40
4.2	Vnitřní obchodní vztahy MERCOSUR	41
4.2.1	Obchodní toky dle členských zemí	42
4.3	Obchodní vztahy MERCOSUR s třetími zeměmi	43
4.3.1	Obchodní dohody MERCOSUR se samostatnými státy	43
4.3.2	Spolupráce MERCOSUR s ostatními obchodními bloky	51
4.3.3	Souhrnný extraregionální obchod MERCOSUR	55
4.4	Celkový intra-regionální a extra-regionální obchod MERCOSUR	55
4.5	Shrnutí	56
5	Závěr	57
	Seznam literatury	59
	Seznam zkratk	62
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	64
	Seznam příloh	65

1 Úvod

Počátky integračních snah v Latinské Americe sahají již do 50. let 20. století, avšak největšího rozvoje dosáhly až ke konci 80. let, kdy se oživovaly staré projekty, ale zároveň došlo ke vzniku několika nových regionálních uskupení. Odborná literatura označuje tuto vlnu integrace za „nový či otevřený“ regionalismus, do kterého spadá také Společný trh Jihu – MERCOSUR, který vznikl počátkem 90. let, i přestože snahy o spolupráci členských států je možné najít již dříve. MERCOSUR je společně s Andským společenstvím národů dáván za příklad úspěšné regionální integrace rozvojových zemí. Úspěšnost integrace je přičítána rychlému rozvoji a pružnosti, se kterými byl v prvních letech své existence budován. MERCOSUR se postupně vyvíjel přes zónu volného obchodu až po nedokonalou celní unii, avšak jeho hlavním cílem je vytvoření společného trhu. V tomto kontextu bývá přirovnáván k latinskoamerické verzi Evropské unie.

V MERCOSUR jsou sdružovány dva nejdůležitější trhy Jižní Ameriky a to Brazílie a Argentina, a dva menší trhy, jimiž jsou Paraguay a Uruguay. Snahy o spolupráci měla také Venezuela, která však po několik neúspěšných ratifikacích přístupové smlouvy svůj přístup nezavršila.

Předmětem této práce jsou obchodní vztahy MERCOSUR jak uvnitř společenství tak také s celým okolním světem. Pozornost je věnována nejen charakteristikám členských zemí, ale také konkrétní obchodní spolupráci MERCOSUR s jednotlivými státy a ostatními světovými integracemi.

Cílem práce je nastínit obchodní vztahy MERCOSUR. Pro dosažení stanoveného cíle jsou v práci využity logické metody zkoumání, a to především analýza a indukce. Práce je rozdělena do tří částí. První teoretická část je zaměřena na obecné vymezení integračních procesů, integrační stupně a podrobně se zaměřuje na integrace Latinské Ameriky s důrazem na vývoj MERCOSUR. Druhá kapitola je stručnou charakteristikou členských zemí MERCOSUR a to především z ekonomického hlediska v období 2004 – 2008. V třetí kapitole jsou podrobně rozebrány obchodní vztahy MERCOSUR jak uvnitř regionu, tak také mimo něj se třetími zeměmi a jinými obchodními bloky.

Práce je limitována několika faktory. Především tím, že se MERCOSUR velice rychle vyvíjí, proto se některé okolnosti, se kterými se zde pracuje, mohou velmi rychle změnit.

Dalším aspektem je dostupnost některých ekonomických údajů. Vzhledem k tomu, že česká literatura nevěnuje moc pozornosti seskupení MERCOSUR, vycházela jsem především z článků uvedených v zahraničních elektronických časopisech, portálech a z informací na oficiálních stránkách v anglickém a španělském jazyce.

2 Regionální integrace a integrační snahy v Latinské Americe

Soudobé integrační procesy se vyvíjejí po dvou souběžných liniích, které se navzájem ovlivňují a to po linii integrace regionálního charakteru a po linii integrace celosvětové, globální. Aktuálním a reálným východiskem pro překonávání politicky a ekonomicky vysoké roztržitosti světové ekonomiky je integrace regionálního typu.

Světová ekonomika bývá nejčastěji definována jako složitý sociálně ekonomický systém, který se skládá z národních států vzájemně propojených mezinárodními ekonomickými vztahy. Vývoj jednotlivých národních ekonomik a světové ekonomiky jako celku je podmíněn zintenzivňujícím se procesem internacionalizace a interdependence hospodářského života. Internacionalizace je chápána jako proces postupného vzájemného prorůstání národních ekonomik a proces interdependence je chápán jako vzájemná závislost národních ekonomik. (Honová, 2007)

2.1 Teoretický vstup do problematiky ekonomické integrace

Pojem integrace se začíná více používat zejména od 50. let 20. století. Znamená sbližování, spolupráci, sdružení, propojení, přičemž podle dostupných zdrojů je nejvystižnější výraz sjednocování, kterého je dosahováno s postupnými kroky, v různé hloubce i šíři. Ekonomická integrace znamená propojování ekonomik různých zemí a odstraňování bariér vzájemného obchodu. Ekonomická integrace tedy především podporuje vzájemný obchod.

2.1.1 Mezinárodní ekonomická integrace

Mezinárodní ekonomickou integraci (MEI) chápeme jako propojování národních trhů v nadnárodní hospodářský prostor, cestou vytváření těsnějších a intenzivnějších vazeb mezi jednotlivými ekonomikami. MEI se dělí na dvě základní větve - globální ekonomickou integraci a regionální ekonomickou integraci. (Honová, 2007)

Globální ekonomická integrace je úzce spojena s globalizací. Globální ekonomická integrace (GEI) je součástí procesu globalizace. GEI je realizována postupným osvobozováním mezinárodního obchodu, je založena na liberalizaci zbožových, kapitálových aj. trhů v celosvětovém měřítku a je podporována mezinárodními ekonomickými institucemi např. Světovou obchodní organizací (World Trade Organization, WTO).

Regionální ekonomická integrace (REI) vzniká postupným propojováním a spojováním existujících národních ekonomik ve větší celky v jednotlivých regionech světové ekonomiky.

Fungování regionálních integračních uskupení má, zejména v rozvojových oblastech, svým členským státům přispět k usnadnění přístupu na partnerské trhy a využití komparativní výhody, zesílení politické soudržnosti, především ve vztahu ke třetím zemím, a naplňování cílů hospodářské a obchodní politiky. Dlouhodobým cílem rozvojových zemí je prostřednictvím regionální integrace dosáhnout trvale udržitelného rozvoje a odstranit přetrvávající ekonomické problémy, v globálním kontextu se projevuje také jejich snaha posílit svou negociační pozici. (Cihelková, 2002)

Regionální integrace přináší několik výhod nejen pro malé země. Integrace slouží jako prostředek k rychlejšímu řešení problémů vlastního ekonomického rozvoje určité skupiny států a ke stabilizaci jejich postavení v mezinárodních vztazích. Prohlubování a rozšiřování vzájemné ekonomické spolupráce a integrace je u regionální integrace rychlejší a efektivnější, proto se většina snah uskutečňuje na regionální úrovni.

Regionální integrace také funguje jako určitý nástroj ke zvyšování regionálního růstu a konkurenceschopnosti na světovém trhu. Regionální a globální ekonomická integrace v sobě zahrnují liberalizaci. V rámci regionální ekonomické integrace však mohou členské státy vůči třetím zemím prosadit opatření protekcionistického charakteru.

2.1.2 Stupně regionální integrace

V dostupné literatuře lze zjistit, že pokud jde o obsahové vymezení stupňů integrace, se jednotliví autoři prakticky v ničem neshodují, zcela převládá subjektivismus a pragmatismus. Aby bylo možné charakterizovat rozvinutost dosažených procesů v rámci integrace, bylo vytvořeno určité teoretické členění integračních stupňů. Tento systém stupňů regionální integrace umožňuje rozlišovat zásadní změny integračního procesu a postihnout jeho vnitřní vývojovou logiku. Podle Zlého (2009) je tato logika následující:

Pásmo volného obchodu je charakteristické odstraňováním tarifních a netarifních překážek a to především kvantitativních omezení, které brání volnému pohybu zboží mezi dvěma a více zúčastněnými zeměmi se zachováním národních celních území a tím i autonomní celní a obchodní politiky vůči třetím zemím. V důsledku toho je nutno

prokazovat původ zboží, jehož pohyb je v pásmu volného obchodu plně liberalizován. Pásmo volného obchodu je nejméně rozvinutou, a nejnižší formou ekonomické integrace.

Celní unie je vyšším, plně reálným stupněm regionální ekonomické integrace. Je založená na odstranění cel a necelních překážek pro volný pohyb zboží mezi spolupracujícími státy, nastoluje společnou celní politiku spojenou s uplatněním společného celního tarifu vůči třetím zemím. Oproti pásmu volného obchodu nepožaduje potvrzování původu zboží. Země celní unie provádí společnou obchodní politiku, vyžaduje vytvoření trvalých společných orgánů.

Dalším stupněm je **primární hospodářská unie**, která doplňuje existující volný oběh na společném trhu zboží v celní unii. Primární hospodářská unie překračuje celní unii odstraňováním nebo alespoň omezováním překážek, které brání volnému pohybu služeb, kapitálu a pracovních sil, to však vyžaduje, aby integrační organizace přešla k úzké spolupráci v dílčích politikách, ke koordinaci soutěžní politiky či politiky sociální apod. V závislosti na potřebách a podmínkách primární hospodářské unie mohou být nastaveny některé společné politiky, z čehož vychází, že se integrují nejen trhy a investiční činnost ale také hospodářská politika zúčastněných zemí.

Rozvinutá hospodářská unie - další prohlubování hospodářské unie je provázeno velmi rozmanitým souborem integračních opatření. Při rozvinuté hospodářské unii dochází i ke změně charakteru vývoje integrace. Zatímco na stupni primární hospodářské unie převažuje vliv sil subjektivního charakteru, přechodem k rozvinuté hospodářské unii je dosahována taková úroveň integrace, která se stává zdrojem určitého samopohybu. Je to stav integrace, který již nevytváří podněty k narůstání protekcionismu, národního izolacionismu, tedy půdu pro stagnaci integrace, anebo dokonce pro ohrožení organizace její desintegrací. (Zlý, 2009)

Formativní hospodářská a měnová unie je nejvyšší formou na úrovni ekonomické integrace, je úrovní, kdy rozvinutá hospodářská unie vytvořila všechny nezbytné předpoklady ke svému završení, k přechodu ke konstituování měnové unie, k doplnění hospodářské unie unií měnovou. Hlavním charakteristickými znaky formativní hospodářské a měnové unie je existence jednotné měny, společný měnový orgán na nadstátní úrovni a jednotná měnová politika. (Zlý, 2009)

Úplná hospodářská a měnová unie je nejvyšší úrovní rozvinutosti hospodářské a měnové unie. Vyjadřuje stupeň integrace, který zřejmě bude spojen především se změnami v míře samostatnosti a ve způsobu provádění jednotlivých národních dílčích hospodářských politik. Státy měnové unie musí rozšiřovat okruh vzájemně koordinovaných politik. Zcela zřejmě nebude stačit takové zaměření národních fiskálních politik, které se bude omezovat jen na zabránění nadměrných rozpočtových schodků, ale projeví se tendence či tlaky na sjednocování daňových politik apod.

Je v logice tohoto procesu, že dosažení nejvyšší úrovně ekonomické integrace již samo o sobě dovršuje ekonomické předpoklady pro přechod k nějaké formě **integrace politické**. Nebudeme-li uvažovat jednotlivé dílčí kroky znamenající postupné přibližování ekonomicky již velmi značně integrovaného celku k politické integraci, vytvářejí se v souladu s procesem završování a dokončování úplné hospodářské a měnové unie objektivní předpoklady k přechodu k politické integraci. Tím je dosahováno vůbec nejvyššího stupně zralosti integračního procesu, nejrozvinutější podoby integrace. To plně odpovídá vnitřní logice integračního procesu chápaného jako celek. Integrační proces pak vrcholí tou úrovní integrace, kterou můžeme nazvat hospodářská a politická unie, úrovní, která je ovšem připravena dlouhodobým předcházejícím vývojem, který se nemůže týkat jen ekonomické stránky integrace. A úrovní, která se ovšem může reálně uskutečnit jen za předpokladu politické vůle států a jejich národů. (Zlý, 2009)

Po celém světě se vyskytuje téměř každý z uvedených stupňů integrace. V Latinské Americe se objevují první dva stupně regionální ekonomické integrace a to zóna volného obchodu a celní unie. Některá seskupení však mají za cíl vytvoření ještě vyšší formy, kterou je **společný trh**, který je charakterizován jako výrazně pokročilejší než celní unie. Je založen na čtyřech hlavních svobodách a to volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu. Je považován za poměrně vysoký stupeň ekonomické integrace. Členské státy odbourávají veškerá cla, používají společný celní sazebník vůči třetím zemím. Dle předchozího dělení lze společný trh postavit na úroveň primární hospodářské unie.

2.2 Latinskoamerické integrace

V Jižní Americe existuje několik významných integračních seskupení. Nejvýznamnější z nich, co se týče velikosti i vlivu, je seskupení Společný jižní trh (Mercado Común del Sur, MERCOSUR). Dalším významným integračním seskupením je Andské

společenství (Andean Community, ANCOM). Ve Střední Americe byla vytvořena integrace s názvem Středoamerický společný trh (Central American Common Market, CACM). V Karibské oblasti se nachází Karibské společenství a společný trh (Caribbean Community and Common Market, CARICOM) a v roce 2004 byl učiněn krok k vytvoření celojihoamerické integrace, kdy byla podepsána Celoamerická dohoda o volném obchodu (Free Trade Agreement of the Americas, FTAA).

V 90. letech vstoupila Latinská Amerika do nové fáze integrace. Vznik MERCOSUR (1991), obnovení Andského společenství, CACM a CARICOM na bázi otevřeného regionalismu¹ se zdály být východiskem a zároveň překonáním neúspěšných projektů první fáze integračních snah v Latinské Americe. Po roce 2000 se latinskoamerické panorama regionálních integrací rozšířilo o nové entity – Společenství jihoamerických národů (Comunidad Sudamericana de Naciones, CSN) přejmenované v roce 2008 na Unii jihoamerických národů (Unión de Naciones Suramericanas, UNASUR) a Bolivarskou Alternativu pro Ameriku (Bolivarian Alliance for the Americas, ALBA). (Závodníková, 2009)

Obrázek 2.1: Integrační seskupení v Latinské Americe

Zdroj: Mapa Latinské Ameriky převzata z <www.latinonutrition.org/images/latin_america.gif>.

Od roku 2005 je v platnosti rovněž Dominikánsko-Středoamerická zóna volného obchodu (Dominican Republic–Central America Free Trade Agreement, DR-CAFTA), která sdružuje země CACM a později přistoupenou Dominikánskou republiku se Spojenými státy americkými. Latinskoamerická integrační asociace (Latin American Integration Association,

¹ Otevřený regionalismus představuje kompromis mezi multilaterálním (nepreferenčním) a regionálním (preferenčním) přístupem ke světové liberalizaci. Jeho cílem je přinést do diskriminačních regionálních dohod nediskriminační prvky mnohostranné liberalizace a zaručit tak zvyšování celosvětového obchodu a bohatství.

ALADI) sdružuje Mexiko, Andské společenství národů, země MERCOSUR, Chile a Kubu a vytváří tak základnu pro multilaterální integraci na jihoamerickém subkontinentu, do které byly v minulosti vkládány velké naděje. V reakci na vznik silných integračních seskupení v Severní i Jižní Americe vznikla v roce 1993 ve Střední Americe regionální iniciativa Středoamerický integrační systém (Sistema de la Integración Centroamericana, SICA). Má být základem pro širší mnohostrannou integraci ve Střední Americe, kromě zemí CACM sdružuje i Panamu a Belize.

Region Amerika je bohatý i na bilaterální obchodní dohody, k jejichž rozvoji přispěl zejména relativně pozdní nástup USA k regionální spolupráci v regionu. Ve většině případů je jednou ze signatářských stran Chile, jejími partnerskými státy jsou Spojené státy, Kanada, Mexiko, Kostarika a Salvador. Dalšími smluvními stranami jsou Panama a Salvador, Mexiko a Nikaragua či Mexiko a Salvador.

Početnost integračních uskupení v Latinské Americe a vznik stále nových projektů v kontextu pozůstatků nevydařených integračních snah by mělo být podnětem k zamyšlení o existenci ekonomických a politických podmínek, které tyto snahy ovlivňují. Každoroční doporučení Ekonomické komise pro Latinskou Ameriku, jež se objevují v dokumentu hodnotícím vývoj ekonomických integračních seskupení, vyzývají k prohloubení a rozšíření regionální integrace.

Latinskoamerické integrační projekty mají za sebou 18 let existence a fungování, což je dostatečná doba na to, aby se prokázala jejich životnost. Nástup 90. let znamenal pro země Jižní Ameriky přechod k demokracii a přijetí, respektive realizaci neoliberálních reforem. Zdlouhavá a problematická jednání v rámci Všeobecné dohody o clech a obchodě (General Agreement on Tariffs and Trade, GATT) implikovala potřebu vytvořit regionální ekonomický blok, který by nejen přispěl k rozvoji obchodu mezi zeměmi, ale který by se rovněž stal obranným mechanismem latinskoamerických zemí při vyjednávání v rámci GATT a následně Světové obchodní organizace a vůči konkurenci panující v mezinárodním obchodě obecně. Integrační euforii a optimismus 90. let je tedy nutné chápat rovněž jako reakci na obavu z toho, že země zůstanou na okraji mezinárodní světové ekonomiky vzhledem k formující se a stále sílící evropské integraci a založení Severoamerické zóny volného obchodu. Byly to právě tyto důvody, které vedly k oživení Andského společenství. (Závodníková, 2009)

a. Andské společenství

Počátky *Andského společenství* (Andean Community, ANCOM) spadají již do 60. let, kdy nejprve vzniklo Andské rozvojové společenství. Smlouva o Andském společenství byla podepsána v roce 1969. Zakladatelskými státy byly Bolívie, Chile, Ekvádor, Kolumbie a Peru, v roce 1973 přistoupila do společenství Venezuela. Nicméně vzápětí vystoupilo Chile a v roce 2006 oznámila svůj záměr vystoupit také Venezuela.

Země Andského společenství (Bolívie, Ekvádor, Peru, Kolumbie) se v roce 1989 dohodly na přijetí otevřeného regionalismu, dosažení zóny volného obchodu v roce 1993 a vytvoření celní unie. Komplexní reforma Andského společenství potom proběhla v roce 1997, kdy byly do integračního schématu začleněny nové instituce – Andská rada prezidentů a Andská rada ministrů zahraničí. Andské společenství disponuje kromě těchto mezivládních orgánů Andským soudním tribunálem, založeným v roce 1979, Andským parlamentem, který je tvořený národními poslanci a má postavení konzultativního orgánu, Komise Andského společenství, která představuje normativní orgán, je tvořena představiteli jmenovanými členskými vládami a rozhodujícími na základě absolutní většiny, dalším orgánem je Generální sekretariát, který vznikl v roce 1997.

Cílem ANCOM je společný trh s volným pohybem zboží, služeb a výrobních faktorů, který měl být podtržen počátkem inter-regionálního jednání se Společným jižním trhem v roce 1998, který však byl v roce 2002 pro politické neshody přerušen.

V roce 2007 se velmi jasně projevilo, že pracovní plán Generálního sekretariátu potřebuje změnu, která zahrne oblasti činnosti sociální, životního prostředí, politické spolupráce, vnějších vztahů a rozvoje výroby a obchodu. V posledních letech došlo k událostem, které mají nepochybně dopad na úkol integrace. V dubnu 2006, se rozhodla vystoupit Venezuela a 20. září stejného roku udělila andská Rada ministrů zahraničí Chile statut přidruženého člena země Andského společenství.

Andské společenství existuje již 41 let a zaznamenává úspěchy nejen v komerčním sektoru. V současnosti je možné do některých zemí Andského společenství cestovat bez pasu nebo víza. Jsou stanovená pravidla pro pohyb a pobyt na území států Andského společenství za účelem zaměstnání, aniž by občané využívající tuto možnost ztratili nárok na sociální

zabezpečení. ANCOM má stanoven plán nejen pro rozvoj sociální práce v otázkách zaměstnanosti, zdravotnictví a školství, ale také program pro zlepšení životního prostředí.

b. Středoamerický společný trh

Smlouva o *Středoamerickém společném trhu* (Central American Common Market, CACM) byla podepsána již v roce 1960, ale vytváření tohoto integračního seskupení bylo kvůli politickým poměrům prakticky zastaveno. K revitalizaci došlo v 90. letech, kdy byly podepsány nové dohody. V roce 1993 došlo k reformulaci smlouvy, která CACM vnesla do rámce Středoamerického integračního systému, který je reakcí na silné regionální integrace v Jižní i Severní Americe. V jeho rámci je od roku 2004 uplatňován společný vnější tarif celní unie a integrace směřuje dále k měnové unii a politickým cílům.

Mezi zakladatelské státy patřily Guatemala, Honduras a Salvador. Později se k seskupení přidala Nikaragua a Kostarika. Integrační stupeň tohoto seskupení je celní unie. Členské státy seskupení navíc vyvíjejí slibná jednání s okolním světem o liberalizaci obchodu s USA v rámci DR-CAFTA, které bude ještě projednáno, existuje i významná spolupráce s Evropskou unií a jednání se připravují také s dalšími regionálními integracemi regionu. CACM je hodnoceno jako neúspěšnější integrací Latinské Ameriky v odstraňování obchodních bariér.

c. Karibské společenství a společný trh

V roce 1968 byla podepsána smlouva o *Karibském sdružení volného obchodu* (CARIFTA), která vstoupila v platnost v roce 1973. V tomto roce vytvořilo Karibské sdružení volného obchodu osm zemí, později se připojily další státy. V roce 1989 vzniklo z Karibského sdružení volného obchodu Karibské společenství a společný trh (Caribbean Community and Common Market, CARICOM) s cílem vytvořit společný trh s volným pohybem zboží, služeb, kvalifikované práce a kapitálu, se společnou obchodní politikou a koordinací hospodářských politik. Díky pokroku v plnění svých cílů je dnes CARICOM příkladem hluboké integrace a významným partnerem mnohých regionálních dohod. V závěrečné fázi je i vyjednávání Dohody o ekonomické partnerství s EU.

V současnosti je členem CARICOM Jamajka, Trinidad a Tobago, Guayana, Barbados, Belize, Svatá Lucie, Svatý Vincenc a Grenadiny, Grenada, Antigue a Barbuda, Dominika, Svatý Kryštof a Nevis, Montserrat, Bahamy, Surinam, Haiti. Mezi přidružené státy

CARICOM patří od roku 1991 Britské Panenské ostrovy a Turks a Caicos, od roku 1999 Anguilla, od roku 2003 Bermudy a v roce 2002 se přidružily také Kajmanské ostrovy.

d. Jihoamerické společenství národů

V poslední době se v Latinské Americe objevuje pokus vytvořit celojihoamerickou integraci, která má za vzor Evropskou unii a která by v budoucnu vytvořila protiváhu Spojeným státům americkým na jižní polovině amerického kontinentu.

Jihoamerické společenství národů (Comunidad Sudamericana de Naciones, CSN) bude fungovat na základě deklarace, která byla podepsána v roce 2004 představiteli dvanácti jihoamerických zemí. Jihoamerické společenství národů vzniká v podstatě splynutím seskupení ANCOM a MERCOSUR. Touto deklarací by byl vytvořen obchodní a politický blok a do 15ti let má vzniknout Společenství podobné Evropské unii, tento cíl se však v tak krátkém horizontu jeví jako nereálný. Celkově se jedná o celosvětově významný trh s několika milióny obyvatel a rozlohou přes 17 miliónů km². Za první krok tohoto splynutí můžeme považovat uzavření dohody o volném obchodu mezi ANCOM a MERCOSUR v roce 2005. Pro Kolumbii to přineslo bezcelní export u několika stovek nových položek do zemí MERCOSUR. Jedním z hlavních cílů Jihoamerického společenství národů je vytvořit Jihoamerickou zónu volného obchodu (South American Free Trade Area, SAFTA).

Deklarace byla potvrzena v roce 2008, kdy byla založena Unie jihoamerických národů (Unión de Naciones Suramericanas, UNASUR), která je považována za předchůdce uvažované Jihoamerické zóny volného obchodu. Podepsání deklarace se účastnili jako pozorovatelé Panama a Mexiko. Lídři členských států prohlásili, že chtějí založit společenství podle vzoru Evropské unie, kde bude společná měna, parlament a volný pohyb osob.

e. Bolivarská aliance pro Ameriku

Bolivarská alternativa pro Ameriku (Alternativa Bolivariana para las Américas, ALBA) přejmenovaná v roce 2009 na Bolívarskou alianci pro Ameriku (Bolivarian Alliance for the Americas, ALBA) je organizace na bázi mezinárodní spolupráci. Je založená na myšlence sociální, politické a hospodářské integrace mezi zeměmi Latinské Ameriky a Karibiku. Je spojením socialistických a sociálně demokratických vlád, pokusem o regionální hospodářskou integraci pod vizí sociální péče, směřování a vzájemné hospodářské pomoci spíše než na liberalizaci trhu dohodou o volném obchodu. Členské státy ALBA jsou v procesu

zavádění nové regionální měny – Scure. Do roku 2010 je určena jako virtuální měna, nakonec by se však měla stát měnou pevnou.

Dohodu původně navrhovala vláda Venezuely jako alternativu k zóně volného obchodu Ameriky navrženou Spojenými státy. Kubánsko – venezuelská dohoda, která byla podepsána v roce 2004 byla zaměřena na výměnu zdravotnických a vzdělávacích zdrojů a ropy mezi oběma národy. Venezuela dodává Kubě ropu za velmi výhodné ceny a Kuba posílá zdravotnický personál a tisíce učitelů nejchudším částem Venezuely.

Nejprve tedy byly členy této aliance pouze Kuba a Venezuela. Následně přistoupila řada latinskoamerických a karibských národů, které se zaměřily na implementaci principů ALBA. V současnosti jsou členskými státy Antigua a Barbuda, Bolívie, Kuba, Dominika, Ekvádor, Nikaragua, Svatý Vincenc a Grenadiny a Venezuela, které se v roce 2008 setkaly, aby schválily podrobné detaily o zavedení již zmíněné společné měny Scure. V roce 2009 se během summitu v Bolívii představitelé aliance dohodli na vytvoření regionální měny.

f. Dominikánsko – Středoamerická dohoda o volném obchodu

Dominikánsko - Středoamerická dohoda o volném obchodu (Dominican Republic–Central America Free Trade Agreement, DR-CAFTA) původně zahrnovala dohodu se Spojenými státy a zeměmi Střední Ameriky – Kostarika, Salvador, Guatemala, Honduras a Nikaragua, která byla nazývána Středoamerická dohoda o volném obchodu (Central America Free Trade Agreement, CAFTA). V roce 2004 se k dohodě připojila Dominikánská republika, čímž byla dohoda přejmenována na DR-CAFTA.

DR-CAFTA společně se Severoamerickou dohodou o volném obchodu (North American Free Trade Agreement, NAFTA) a aktivními bilaterálními dohodami zahrnující Kanadsko - Kostarickou dohodu o volném obchodu jsou považovány za náhradu Celoamerické dohody o volném obchodu (Free Trade Agreement of the Americas, FTAA).

Cílem dohody je vytvoření zóny volného obchodu, která je považována za odrazový můstek pro vytvoření FTAA, podepsání další dohody o volném obchodu, která by zahrnovala státy Jižní Ameriky a Karibiku, stejně jako ty v Severní a Střední Americe kromě Kuby. Pokud by takováto dohoda byla schválena, snížily by se pro zúčastněné země několikanásobně cla z amerického exportu. Se vstupem Dominikánské republiky vznikla

největší ekonomická skupina regionu, která je druhým největším latinskoamerickým vývozcem pro výrobce USA, předbíhá jej už pouze Mexiko.

g. Latinskoamerická integrační asociace

Latinskoamerická integrační asociace (Latin American Integration Association, ALADI) je asociací se sídlem v Montevideu. Jejím hlavním cílem je vytvoření společného trhu zaměřeného na hospodářský a sociální rozvoj regionu. Byla podepsána dne 12. srpna 1980 v Montevideu, je mezinárodním právním rámcem, který stanovuje a upravuje latinskoamerické integrační asociace. Ustanovuje obecné pokyny týkající se obchodních vztahů mezi členskými zeměmi, kterými jsou pluralismus, konvergence, flexibilita, diferencované zacházení a multiplicita.

Latinskoamerická integrační asociace byla původně založená jako Latinskoamerické sdružení volného obchodu (Latin American Free Trade Agreement, LAFTA), které bylo vytvořeno v roce 1960 podepsáním smlouvy Argentinou, Brazílií, Chile, Mexikem, Paraguají, Peru a Uruguají v Montevideu. Signatáři doufali, že vytvořením společného trhu v Latinské Americe jim budou nabídnuty slevy na clech mezi členskými státy. LAFTA nabyla účinnosti 2. ledna 1962, kdy hlavním cílem sdružení bylo odstranění všech cel a omezení v rámci vlastního obchodu. Dalším cílem bylo vytvoření zóny volného obchodu v Latinské Americe. LAFTA by měla podporovat vzájemný regionální obchod mezi členskými zeměmi stejně tak jako s USA a Evropskou unií.

LAFTA má však důležité omezení: vztahuje se pouze na zboží nikoli na služby a nezahrnuje koordinace politik. Nyní se skládá z jedenácti členů, kterými jsou Argentina, Brazílie, Chile, Kolumbie, Peru, Uruguay, Venezuela, Bolívie, Ekvádor, Paraguay a Kuba. Tato dohoda o volném obchodu je považována za způsob, jak využít pomoci vyspělejších států pro zlepšení hospodářské situace zemí chudších.

h. Ekonomický systém Latinské Ameriky a Karibiku

Ekonomický systém Latinské Ameriky a Karibiku (Latin American and Caribbean Economic System, SELA) je mezivládní regionální organizace se sídlem v Karakasu ve Venezuele. Je složený z 27 zemí v Latinské Americe a Karibiku. Byl založen v roce 1975 na základě Panamských dohod. V současné době SELA zahrnuje Argentinu, Bahamy, Barbados, Belize, Bolívii, Brazílii, Kolumbii, Kubu, Chile, Ekvádor, Salvador, Grenadu,

Guatemalu, Guyanu, Haiti, Honduras, Jamajku, Mexiko, Nikaraguu, Panamu, Paraguay, Peru, Dominikánskou republiku, Surinam, Trinidad a Tobago, Uruguay a Venezuelu.

Cílem této instituce je podporovat systém konzultací a koordinace dohod o společných ekonomických postojích a strategiích Latinské Ameriky a Karibské oblasti vůči zemím, skupinám zemí a mezinárodním organizacím, posilovat spolupráci a integraci mezi zeměmi v Latinské Americe a Karibiku

i. Společný jižní trh

I přesto že v Jižní Americe existuje několik integračních seskupení, je asi nejvýznamnějším z nich integrační seskupení *Společný jižní trh* (Mercado Común del Sur, MERCOSUR). MERCOSUR byl vyvrcholením několikaletých snah a dohod o integraci. Původně to byl spíše politický projekt, který měl sblížit Argentinu a Brazílii prostřednictvím ekonomické integrace. Členskými státy jsou Brazílie, Argentina, Paraguay, Uruguay.

MERCOSUR představuje nově vzniklý integrační projekt. Jeho počátky spadají do 80. let, což bylo období sbližování Brazílie a Argentiny. V roce 1990 požádala Paraguay a Uruguay o rozšíření této dohody, která vyústila v podepsání Smlouvy z Asunciónu v roce 1991, kdy Brazílie a Argentina spolu s Paraguají a Uruguají založily Společný jižní trh, jehož cílem je vytvoření společného trhu s volným pohybem zboží, služeb a výrobních faktorů. MERCOSUR vstoupil do fáze volného obchodu v roce 1999 a společný celní tarif fungoval až do roku 2002 s četnými výjimkami. Přejít na celní unii se však ukazuje jako problematický a spíše dlouhodobý cíl uskupení. Jednání o společném trhu však probíhají intenzivně a MERCOSUR je významným strategickým partnerem pro mnoho integračních seskupení v Latinské Americe i ve světě.

Hlavním politickým orgánem je Rada společného trhu složená z ministrů zahraničí a hospodářství, která je pověřena vydáváním norem na základě konsenzu. Výkonným orgánem je potom Skupina společného trhu složená z funkcionářů členských států. V roce 2002 bylo rozhodnuto o založení Trvalého tribunálu k revizi MERCOSUR, který funguje od roku 2004 a v jehož kompetenci je rozhodovat o stížnostech za neplnění norem MERCOSUR ze strany členských států a vydávání předběžných vyjádření. Institucionální strukturu doplnil Parlament MERCOSUR, na jehož vytvoření se státy dohodly v roce 2005 a funguje od roku 2007. Parlament MERCOSUR tvoří národní poslanci, od roku 2011 se však

předpokládá přímá volba reprezentantů na bázi členských států a od roku 2015 simultánní volba. (Závodníková, 2009)

Fungování a vývoj MERCOSUR je prakticky již od svého počátku zatíženo výraznými rozdíly mezi samotnými členskými státy a existencí určité soutěživosti mezi Brazílií a Argentinou. Je důležité podotknout, že v rámci MERCOSUR neexistuje sjednocený přístup vůči platnosti legislativních norem – zatímco Argentina a Paraguay uznávají nadřazenost komunitárního práva, Brazílie a Uruguay trvají na principu duality právních řádů. Problematika řešení sporů v rámci MERCOSUR je doposud v zárodcích.

V současnosti MERCOSUR pracuje na dokončení celní unie a vytvoření společného trhu, v němž by se volně pohybovalo nejen zboží, ale také služby, ekonomicky činné obyvatelstvo a kapitál. Členské státy, kterými jsou v současnosti Argentina, Brazílie, Paraguay a Uruguay, si vytyčily za cíl do roku 2010 zrušit poslední výjimku volného pohybu zboží a do roku 2015 liberalizovat služby. Vedle toho jednají s Evropským společenstvím o vytvoření zóny volného obchodu mezi těmito dvěma bloky. Přes dosažený pokrok však zůstává řada problémů nedořešených. Členské státy nadále používají netarifní překážky obchodu, neexistuje společná vnější obchodní politika, přetrvávají problémy s volným pohybem dovezeného zboží a nedaří se implementovat legislativu ohledně volného pohybu služeb a výrobních faktorů. I přesto se MERCOSUR podařilo rozvíjet demokracii a mír v regionu, navázat politický dialog nejen mezi členskými státy, ale i s přidruženými zeměmi a posílit spolupráci mezi těmito zeměmi v řadě oblastí.

Cílem MERCOSUR je tedy společný trh s volným pohybem zboží, služeb a výrobních faktorů. Země MERCOSUR se pozvolna propojují se zeměmi Andského společenství. V prosinci 2004 byla uzavřena dohoda o vytvoření Jihoamerického společenství národů. V rámci tohoto společenství by měla být do roku 2019 vytvořena Jihoamerická zóna volného obchodu. (Honová, 2007)

2.3 Shrnutí

V Jižní Americe existuje několik významných integračních seskupení. Nejvýznamnější z nich je MERCOSUR – Společný jižní trh, který se společně s Andským společenstvím snaží o vytvoření Jihoamerického společenství národů a následně do roku 2019 Jihoamerickou oblast volného obchodu, která přinese úplné odstranění cel pro členské země, rozšíří velikost trhu, na kterém mohou členské země obchodovat a také se společenství stane

rovnocenným partnerem a konkurentem Evropské unie. Avšak jak ekonomické tak politické rozdíly mezi budoucími členy stále brání k úspěšnému dokončení myšlenky Jihoamerického společenství národů.

Avšak četnost integračního uskupení v Latinské Americe nevypovídá o jejich potřebnosti, resp. jejich významu a přínosu pro region. Samotné odůvodnění integračních projektů formulované na počátku 90. let ukazuje na to, že strategie rozvoje regionální integrace je v podstatě řešením v situaci, kdy neexistuje lepší možnost zapojení se do mezinárodního obchodu.

Nové integrační iniciativy zatím neprokázaly, že by mohly představovat novou fázi integračních projektů v Jižní Americe. Vytváření seskupení v zemích jako je Argentina, Brazílie či Paraguay a Uruguay je velice důležité ke zlepšení jak ekonomické situace tak sociální či jiné stránky života.

3 Charakteristika zemí MERCOSUR

Čtyřmi státy, které tvoří MERCOSUR, jsou Argentina, Brazílie, Paraguay a Uruguay, společně utvářejí skupinu hodnot, ve kterých nachází své cíle². Jedná se o demokracii, pluralitu, obhajování základních lidských práv a svobod, ochranu životního prostředí a udržitelného rozvoje, a zavazují se k upevňování právní bezpečnosti, boji proti chudobě a k hospodářsko-sociálnímu rozvoji pomoci vlastního kapitálu. Každá z členských zemí se snaží přispívat k dosažení stanovených cílů dle svých možností a kapacit země.

3.1 Brazílie

Brazílie je federativní republikou, která je největším a nejlidnatějším státem Jižní Ameriky. Na severu sousedí s Francouzskou Guyanou, Surinamem, Guyanou, Venezuelou a Kolumbií, na západě jsou jejími sousedními státy Peru, Bolívie a Paraguay a na jihu Argentina a Uruguay.

Oficiální název Brazílie je Federativní Brazilská republika, z čeho vyplývá, že se jedná o federativní stát, který se skládá z 26 spolkových států³ a 1 federálního distriktu, v němž se nachází brazilské hlavní město *Brasília*, je brazilskou metropolí založenou v letech 1956 – 1960. Hlavou státu a vlády je prezident. Brazílie byla v minulosti největší kolonií Portugalska a portugalská je zde také úředním jazykem.

Po více než tři staletí byla Brazílie pod portugalskou nadvládou, nezávislost získala v roce 1822 a udržovala monarchický systém vlády, který trval až do zrušení otroctví v roce 1888, kterému následovalo vyhlášení republiky v roce 1898. Brazilští vývozci kávy politicky ovládli zemi až do chvíle, kdy se k moci v roce 1930 dostal vůdce Getúlio Vargas.

Brazílie pokračovala v průmyslovém a zemědělském růstu. Rozsáhlé využívání

Obrázek 3.2: Brazílie

Zdroj: Mapa Brazílie převzata z <http://mappery.com/maps/Brazil-Map-3.thumb.jpg>

² Wikipedia : The free encyclopedia [online]. 25. dubna 2010. 2001 [cit. 2010-04-27]. Mercosur. Dostupné z WWW: <<http://en.wikipedia.org/wiki/Mercosur>>.

³ Spolkovými státy jsou Acre, Alagoas, Amapá, Amazonas, Bahia, Ceará, Espírito Santo, Goiás, Maranhão, Mato Grosso, Mato Grosso do Sul, Minas Gerais, Pará, Paraíba, Paraná, Pernambuco, Piauí, Rio de Janeiro, Rio Grande do Norte, Rio Grande do Sul, Roraima, Santa Catarina, São Paulo, Sergipe a Tocantins.

přírodních zdrojů a pracovní síly jí dovedlo až k pozici regionálního ekonomického vůdce Jižní Ameriky, i přesto je nerovnoměrný příjem a zločin stále naléhavým brazilským problémem.

Brazílie je země o rozloze přes 8,5 miliónů km²,⁴ což z ní činí pátou největší zemi světa po Rusku, Kanadě, Číně a Spojených státech amerických. Území Brazílie tvoří tři geomorfologické celky: nízko položené povodí Amazonky a pantanalské mokřady na severu a severozápadě země, vlnitá centrální plošina, ve které se nachází hlavní město *Brasília* a drsné kopce a hory na jihu a podél pobřeží Atlantiku – Brazílské vysočiny poblíž *Rio de Janeiro* a *Sao Paulo*. Největší řekou země a celého světa je Amazonka. Jih Brazílie odvodňuje veletok *Páraná* s největším přítokem Paraguay.

Brazílie je díky své poloze velmi různorodá země. Nachází se zde pět klimatických pásem. Na jihu země jsou hornatější oblasti, kdežto sever je oblastí tropických pralesů. Brazílské podnebí se mění v závislosti na terénu. Většina území je pod vlivem tropického, vlhkého a teplého podnebí, především povodí Amazonky má tropické podnebí s vysokými teplotami, srážkami a vlhkostí. Brazílská vysočina na jihu a jihovýchodě podél atlantického pobřeží je chladnější a sušší, s častými mrazy a sněhem. Centrální plošina je mírnějšího charakteru a zahrnuje rovinaté pastviny stejné jako Pampy v Argentině.

I přes neuvěřitelně krásnou brazilskou přírodu je jedním z mnoha brazilských problémů současnosti životní prostředí. Kácení Amazonských pralesů ničí přirozené prostředí a ohrožuje velké množství rostlinných a živočišných druhů. Je zde také rozvíjející se ilegální obchod s volně žijícími zvířaty, problémem je také znečištěné ovzduší a vody v *Rio de Janeiro*, *Sao Paulo* a několika dalších velkých městech, degradace půdy a znečištění vod způsobené nesprávnou hornickou činností, dále degradace mokřad a těžké ropné skvrny.

Obyvatelstvo

Brazílie je pátou nejlidnatější zemí světa, kterou obývá 195 498 tisíc obyvatel⁵, ale zároveň má jednu z nejnižších hustot osídlení. Složení obyvatel je vlivem koloniální minulosti různorodé, můžeme se zde setkat s bílými, černými i míšenci. Většina populace žije na pobřeží, přitom na jihu a jihovýchodě žije téměř 75 % obyvatel⁶. V současnosti bydlí

4 World info zone [online]. 1997-2010 [cit. 2010-01-29]. Dostupný z WWW: <<http://worldinfozone.com/country.php?country=Brazil>>.

5 Economic Commission for Latin America and the Caribbean [online]. 2009 [cit. 2010-04-27]. Statistical yearbook for Latin America and the Caribbean. Dostupné z WWW: <http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp>.

6 Soleada [online]. c2010 [cit. 2010-02-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.soleada.cz/informace-brazilie-obyvatelstvo-nabozenstvi-kultura>>.

většina obyvatel ve městech, kde přesídlila především za prací. Na severovýchodě je nejvyšší koncentrace afro-brazílských obyvatel s kulturním centrem ve městě Salvador de Bahna. V Amazonii převažují „caboclos“ – potomci původních indiánských obyvatel a portugalských přistěhovalců. Na jihu jsou zastoupeny silné skupiny potomků evropských přistěhovalců např. z Itálie, Německa a dalších zemí Evropy.

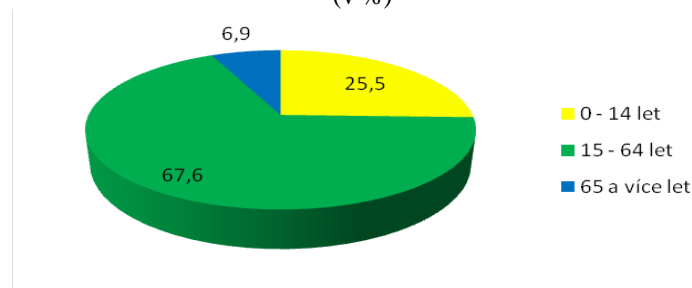
Složení a počet obyvatel jsou úzce spojeny s hospodářstvím země, protože ovlivňují vývoj hodnoty produktivity státu. Počet obyvatel Brazílie stále roste (tabulka č. 3.1) a nejpočetnější skupinu obyvatel tvoří v roce 2010 lidé v produktivním věku (15-64 let) (graf č. 3.1).

Tabulka 3.1: Počet obyvatel Brazílie 2005 – 2010
(v tisících osob)

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Počet obyvatel	186 110	188 182	190 142	192 004	193 785	195 498

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

Graf 3.1: Struktura obyvatelstva Brazílie podle věku v roce 2010
(v %)

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

Hospodářství

Brazílie je největším a nejvýznamnějším státem celého kontinentu. Je to průmyslově zemědělský stát s obrovským nerostným bohatstvím. Má rozsáhlé a dobře rozvinuté zemědělství, hornictví, výrobu a služby. Brazílské hospodářství převyšuje hospodářství všech zemí Jižní Ameriky. Od roku 2003 má stále lepší makroekonomickou stabilitu, vytváří devizové rezervy, snižuje státní dluh, snaží se dodržovat cíle stanovené v rámci inflace a zavazuje se k fiskální zodpovědnosti. V roce 2008 se Brazílie stala významným zahraničním věřitelem, její zahraniční dluh činil méně než její devizové rezervy. Po rekordním růstu v roce 2007 a 2008 nastoupila globální finanční krize.

Brazilská měna a její akciový trh – *Bovespa* - se projevili obrovskými výkyvy, protože zahraniční investoři opustili trh země. Brazílie prošla v posledních dvou čtvrtletích minulého roku recesi, jelikož její globální komoditní poptávky ubylo a snížily se vnější investice. Nicméně, díky obnovené důvěře spotřebitelů a investorů očekává centrální banka 5% nárůst HDP⁷ v roce 2010 oproti konci roku 2009. V období 2004 - 2008 HDP stále rostl a v roce 2008 dosáhl hodnoty 854 042,6 miliónů USD (tabulka č. 3.2).

Tabulka 3.2 Hrubý domácí produkt Brazílie ve stálých cenách
(v miliónech USD)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
HDP	716 991,4	739 646,0	769 017,4	812 600,0	854 042,6

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

Na hospodářství země se vysokou měrou podílí průmysl a těžba surovin. Z rozsáhlých ložisek nerostných surovin se těží železná ruda, mangan, bauxit, nikl, chróm, wolfram, cín, uhlí, ropa, zemní plyn, zlato, niob, zirkon, diamanty, drahokamy, měď, zinek fosfáty, azbest, tuha magnezit, sůl a kaolín. Mezi nejdůležitější průmyslová odvětví patří strojírenství (výroba osobních a nákladních automobilů), hutnictví (výroba surového železa, oceli, barevných kovů), petrochemie (rafinerie ropy), chemie (výroba hnojiv, kyselin a plastických hmot), potravinářský, textilní, gumárenský, obuvnický, papírenský a dřevozpracující průmysl. Na výrobě elektrické energie se významnou měrou podílejí vodní elektrárny, které využívají obrovského potenciálu řek.

Další nedílnou součástí brazilského hospodářství je zemědělství. Více než polovinu území Brazílie zaujímají lesy, dále louky, pastviny a orná půda. Zemědělská produkce patří k největším na světě, převládá monokulturní velkovýrobní plantážnictví. Nejdůležitějšími pěstovanými plodinami jsou káva, sisal a pomeranče, ve sklizni těchto plodin zaujímá země 1. místo na světě, rovněž cukrová třtina, maniok, krmné obilí, brambory, batáty, bavlna, palmová jádra, kokosové ořechy, zelenina, podzemnice olejná, vinná réva, ananasy, citróny, mango, papája a tabák. Živočišná výroba je zaměřena především na chov skotu, prasat, ovcí, koní, koz a drůbeže a neméně významný je také rybolov.

Mimo průmyslu, těžby a zemědělství má na ekonomickou situaci země vliv také cestovní ruch. Zemi ročně navštíví okolo 4 miliónů návštěvníků. *Rio de Janeiro* láká turisty světoznámým karnevalem a již zmíněnou mořskou pláží *Copacabana*.

⁷ World info zone [online]. 1997-2010 [cit. 2010-01-29]. Dostupný z WWW: <<http://worldinfozone.com/country.php?country=Brazil>>.

Hospodářství Brazílie se dá rozdělit do několika hlavních oblastí, mezi které patří zemědělství, myslivost, lesnictví a rybářství, těžba nerostných surovin, zpracovatelský průmysl, rozvod elektřiny, plynu a vody, stavebnictví, velkoobchod a maloobchod, restaurace a hotely, doprava, skladování a spoje, finance pojišťovnictví, realitní a obchodní služby, sociální a osobní služby. Z těchto oblastí nabyly v roce 2008 nejvyšší celkové hodnoty sociální a osobní služby a to 206 987,4 miliónů USD⁸ (tabulka č. 3.3).

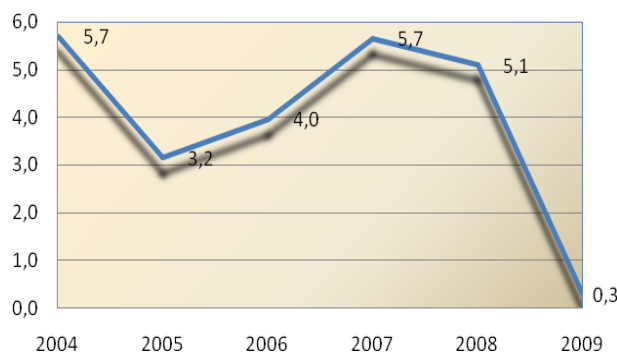
Tabulka 3.3: Hodnoty produkce Brazílie podle druhu ekonomické aktivity ve stálých cenách
(v miliónech USD)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
Zemědělství, myslivost, lesnictví a rybářství	38 288,7	38 402,0	40 136,6	42 490,4	44 954,8
Těžba nerostných surovin	11 074,6	12 106,3	12 639,5	12 996,3	13 555,1
Zpracovatelský průmysl	109 599,5	110 968,6	112 239,4	117 509,2	121 269,4
Rozvod elektřiny, plynu a vody	20 656,0	21 283,5	22 031,5	23 334,1	24 384,2
Stavebnictví	30 426,2	30 966,5	32 416,1	34 030,1	36 752,5
Velkoobchod a maloobchod, restaurace a hotely	69 718,7	72 101,6	76 351,7	81 804,3	86 794,4
Doprava, skladování a spoje	53 653,7	55 638,9	56 704,2	60 115,6	63 409,9
Finance, pojišťovnictví, realitní a obchodní služby	107 702,7	112 983,8	118 486,6	127 640,9	134 195,3
Sociální a osobní služby	184 416,7	189 188,2	195 929,4	200 822,1	206 987,4

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

Tempo růstu HDP v období 2004 – 2009 mělo kolísající charakter. Zatímco v letech 2004, 2006 a 2007 docházelo k postupnému zvýšení, v letech 2005 a 2008 došlo ke zpomalení až následnému prudkému poklesu v roce 2009 (graf č. 3.2), na což měla vliv také celosvětová hospodářská krize.

Graf 3.2: Meziroční tempo růstu HDP Brazílie 2004 – 2009
(meziroční odchylka v %)

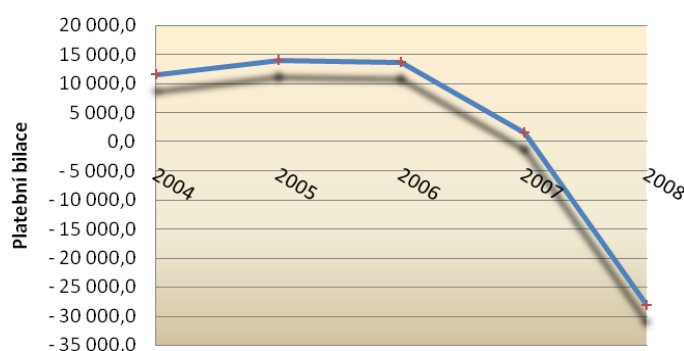

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

⁸ Economic Commission for Latin America and the Caribbean [online]. 2009 [cit. 2010-04-27]. Statistical yearbook for Latin America and the Caribbea. Dostupné z WWW:
<http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp>.

Také brazilská platební bilance na běžném účtu měla v období 2004 – 2008 klesající charakter a to až takový, že se v roce 2008 dostala do minusových položek (graf č. 3.3). Bylo to způsobeno především zpřístupněním brazilského trhu pro ostatní země a tím také zvýšením dovozu zboží z 62 834, 7 tisíc USD v roce 2004 na 173 106, 7 tisíc USD v roce 2008.⁹ Přestože se zvýšil v roce 2008 také vývoz zboží, dosáhla bilance zboží za dané období hodnoty pouze 24 835, 8 tisíc USD oproti roku 2004, kdy měla bilance zboží hodnotu 33 640, 5 tisíc USD.¹⁰ Podrobnou strukturu položek platební bilance na běžném účtu Brazílie lze vidět v příloze č. 1.

Graf 3.3: Platební bilance Brazílie 2004 -2008
(v miliónech USD)

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

Jak již bylo zmíněno, dovoz i vývoz v období 2004 – 2008 stále rostl. Pokud rozdělíme vývoz podle ekonomické aktivity, stane se v roce 2008 hlavní brazilskou aktivitou výroba polotovarů následovaná ocelí a strojírenským průmyslem, potravinami, nápoji a tabákovým průmyslem, těžbou nerostných surovin, zemědělstvím, myslivostí, lesnictvím a rybářství a na posledním místě ale neméně důležitou součástí je zpracovatelský průmysl (tabulka č. 3.3).

Tabulka 3.4: Brazilský vývoz podle ekonomických aktivit
(v miliónech USD)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
Zemědělství, myslivost, lesnictví a rybářství	11 306,3	11 775,6	12 951,2	17 046,5	22 618,1
Těžba nerostných surovin	8 253,9	12 740,6	17 262,6	21 600,0	33 131,5
Potraviny, nápoje a tabákový průmysl	16 443,9	19 562,5	22 240,4	26 225,2	33 196,8
Ostatní odvětví zpracovatelského průmyslu, především zboží dlouhodobé spotřeby	6 091,1	6 415,0	6 921,3	7 432,9	7 013,6
Výroba polotovarů	28 514,1	35 250,4	42 445,0	48 110,3	56 466,9
Ocel a strojírenský průmysl	25 719,0	32 395,5	35 455,7	39 633,5	45 226,4

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

⁹ Economic Commission for Latin America and the Caribbean [online]. 2009 [cit. 2010-04-27]. Statistical yearbook for Latin America and the Caribbean. Dostupné z WWW: <http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp>.

¹⁰ Economic Commission for Latin America and the Caribbean [online]. 2009 [cit. 2010-04-27]. Statistical yearbook for Latin America and the Caribbean. Dostupné z WWW: <http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp>.

Co se týče struktury dovozu do Brazílie, byl v roce 2008 zaznamenán největší podíl stejně jako v předchozích obdobích v oblasti dovozu polotovarů v hodnotě 120 752,3 mil. USD¹¹, následovanými kapitálem, spotřebním zbožím, motorovými vozidly, palivy a mazivy (tabulka č. 3.4).

Tabulka 3.5: Brazilský dovoz podle hlavních ekonomických kategorií
(v milionech USD)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
Spotřební zboží	5 676,6	6 999,4	9 058,1	11 852,4	15 201,8
Polotovary	46 497,0	52 394,9	63 306,7	82 970,1	120 752,3
Kapitál	12 579,4	15 781,7	19 684,8	26 572,6	38 479,4
Paliva a maziva	1 094,7	1 506,7	1 866,7	2 046,7	2 449,8
Osobní motorová vozidla	596,2	839,5	1 957,2	3 195,7	5 483,4

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

3.2 Argentina

Je všeobecně známo, že Argentina je zemí tanga anebo, že nejvyšší hora amerického kontinentu leží právě na území tohoto státu na hranici s Chile. Proslulé jsou také fantastické ledovcové útvary nacházející se v jezerní oblasti Argentiny. Argentina pokrývá téměř celou polovinu Jižní Ameriky, je osmá největší země na světě o rozloze 2,8 miliónů km²¹². Argentina má jedny z nejvyšších světových hor, rozlehlé pouště, impozantní vodopády a rozmanité přírodní podmínky od odlehlých oblastí jižní

Patagonie až po rušnou metropoli a hlavní město Buenos Aires na severu. Na severu hraničí s Bolívií a Paraguají, na východě s Brazílií a Uruguají a na západě s Chile. Argentina se skládá z 23 provincií¹³ a jednoho federálního distriktu, kterým je hlavní město Buenos Aires a zároveň jednou z provincií.

Obyvatelé a kultura země byly silně ovlivněny přistěhovalci z celé Evropy, zejména pak Itálii a Španělskem. První kolonisté přišli na území Argentiny z nejrůznějších zemí, jejich směsice nemá v celé Jižní Americe obdoby. Převážná většina osadníků se však přistěhovala ze střední a severní

Obrázek 3.3: Argentina

Zdroj: Mapa Argentiny převzato z:
<http://www.espanholonline.com/imagenes2/mapa-argentina.jpg>

¹¹ Economic Commission for Latin America and the Caribbean [online]. 2009 [cit. 2010-04-27]. Statistical yearbook for Latin America and the Caribbea. Dostupné z WWW: <http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp>.

¹² Argentina [online]. c1998-2010 [cit. 2010-02-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.geographia.com/argentina/>>.

¹³ Catamarca, Chaco, Chybit, Córdoba, Corrientes, Entrée Ros, Formosa, Jujuy, La Pampa, La Rioja, Mendoza, Misiones, Neuquén, Río Negro, Salta, Sa Juan, San Luis, Santa Cruz, Santa Fé, Santiago del Estero, Sierra del Fuego a Tucumán.

Evropy a střední Asie. Vliv emigrantských komunit je stále ještě silně patrný v celé zemi.

V polovině 20. století byl vývoj Argentiny poznamenán politickými konflikty mezi federalisty a unitáři a mezi civilními a vojenskými frakcemi. Následně převzala v roce 1976 moc tzv. *vojenská junta*. Navzdory mnoha problémů se k demokracii Argentina vrátila v roce 1983. Jedny z nejzávažnějších problémů nastaly pro Argentinu i v roce 2001 - 2002, kdy nastala těžká argentinská hospodářská krize, která vedla dokonce k násilným protestům veřejnosti a způsobila odstoupení několika prezidentů. V posledních letech tedy vešla Argentina do podvědomí díky rozpadu ekonomického a finančního systému. Střední majetná třída rozmnožila řady nezaměstnaných a paralelně s tím došlo k nárůstu chudoby a následně demonstracím. Argentina je dnes federativní, demokratickou republikou, kde je státní moc rozdělená na tři složky – výkonnou, zákonodárnou a soudní.

Základní geografickou charakteristikou země je obrovský kontrast, který tvoří rozsáhlé roviny na západě a působivé pohoří And na východě. Andy nabízí pusté náhorní roviny plné údolí, bystřin a barevných horských štítů na severovýchodě, které přecházejí směrem na jih na jezera, lesy a ledovce v Patagonii.

Argentina je po Brazílii druhou největší zemí Jižní Ameriky, má strategickou polohu pro námořní trasy mezi jihem Atlantiku a Tichého oceánu. Rozmanité krajiny sahají od tropického podnebí na severu až po tundry daleko na jihu. V centru země se rozprostírá nejrozsáhlejší a nejznámější nížina – Pampa – hojně využívána k zemědělství a chovu dobytka. Směrem na jih, kde se Andy svažují do moře, se rozléhají neúrodné a kamenité vysočiny Patagonie.

Vzhledem k obrovským parametrům země je její podnebí velice rozmanité, většina země leží v mírném pásu jižní polokoule, klima je v pampských nížinách mírné a vlhké, studené a vlhké na západu Patagonie, vlhké a subtropické v severovýchodní části země, ovšem s mírnými zimami na severozápadě.

Obyvatelstvo

Velká část ze 40 738 tisíc¹⁴ obyvatel žije v oblasti Buenos Aires (okolo 12 miliónů). Druhým největším městem je *Córdoba*, následně *Rozario*, *Mendoza*, *Tucuman* a *La Plata*. Zbytek populace je rozprostřen na obrovské ploše celé země. V porovnání s ostatními zeměmi

---

14 Economic Commission for Latin America and the Caribbean [online]. 2009 [cit. 2010-04-27]. Statistical yearbook for Latin America and the Caribbea. Dostupné z WWW: <http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp>.

Latinské Ameriky je v Argentině velice malé procento původních obyvatel. Jako jedna z mála zemí byla vybudována spíše přistěhovalci z Evropy než kolonizací původních obyvatel nebo dovozem afrických otroků.

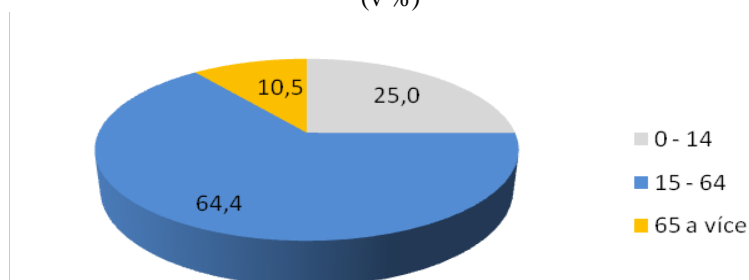
Většina obyvatelstva se hlásí k evropským kořenům (především španělským a italským). Nicméně přistěhovalecké vlny přicházely i z jiných zemí. Od poloviny 19. století se do Argentiny stěhovalo velké množství lidí z Itálie, Baskicka, Anglie, Ukrajiny nebo Německa. Žije zde též nezanedbatelná židovská komunita. Další skupinou jsou Asiaté (Japonci, Korejci a Číňané). Počet obyvatel v Argentině je téměř konstantní. Pokud je rozdělíme do skupin podle věku, lze vidět, že největší skupinu tvoří stejně jako v Brazílii lidé v produktivním věku (graf č. 3.4), což také ovlivňuje produktivitu země.

Tabulka 3.6: Počet obyvatel Argentiny 2005 – 2010
(v tisících osob)

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Počet obyvatel	38 747	39 137	39 536	39 939	40 341	40 738

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW: http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

Graf 3.4: Struktura obyvatelstva Argentiny podle věku v roce 2010
(v %)

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW: http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

Hospodářství

Argentina využívá velkého přírodního bohatství, gramotné populace, hospodářství zaměřeného na vývoz orientovaného především na zemědělství a diverzifikovaného průmyslu. Od 70. let si země vytvořila velké dluhy a mezi lety 1989 a 1991 vzrostla inflace až na 200 % za měsíc¹⁵. V rámci boje s ekonomickou krizí se vláda vydala na cestu liberalizace obchodu, deregulace a privatizace. V roce 1991 zavedla radikální peněžní reformy, které spojily peso

¹⁵ Wikipedia : Otevřená encyklopedie [online]. 2010 , 22.1.2010 [cit. 2010-02-01]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Argentina#P.C5.99.C3.ADrodn.C3.AD_podm.C3.ADnky>.

s americkým dolarem. Počáteční úspěchy v omezení inflace a nastolení růstu HDP vystřídalo opětovné zhoršení situace od roku 1999 kvůli ekonomickým krizím v Mexiku, Asii, Rusku a Brazílii. Vláda zvyšovala daně a snižovala výdaje rozpočtu, aby omezila deficit.

Ekonomická situace se dále zhoršovala v roce 2001. Pokusy vlády o nulový deficit, stabilizaci bankovního systému a nastolení ekonomického růstu se ukázaly jako nedostačující. Následně byl prezident De La Rúa zbaven moci, sněmovna zvolila Eduarda Duhaldeho za dočasnou hlavu státu. Duhalde se setkal se zástupci Mezinárodního měnového fondu (MMF), aby vyjednal další půjčku 20 miliard dolarů, ale ta nestačila. Spojení pesu s dolarem bylo zrušeno v lednu 2002 a v únoru se kurz pesa a dolaru velice vzdálil.

V průběhu následujících pěti let však reálný HDP rostl v průměru o 9 % ročně a to díky dříve nevyužitých průmyslových kapacit a práce (graf č. 3.5). Následně se snížilo zadlužení země, zlepšily se finanční podmínky a expanzivní fiskální a monetární politika. Inflace se rovněž zvýšila, vláda na to reagovala zavedením cenového omezení v podnicích, omezením na vývozních daních, a tím začala počátkem roku 2007 inflaci mírně snižovat. Ve snaze podpořit státní kasu znárodnila vláda na konci roku 2008 soukromý penzijní fond. HDP v roce 2009 vzrostl o 0,5 %.¹⁶ Vývoj HDP tedy v období 2004 – 2008 zaznamenával rok co rok mírný nárůst a v roce 2008 byla hodnota hrubého domácího produktu Argentiny 394 792,0 miliónů USD¹⁷ (tabulka č. 3.6).

Tabulka 3.7: HDP Argentiny v období 2004 – 2008 ve stálých cenách
(v miliónech USD)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
HDP	287 402,0	313 783,3	340 347,9	369 799,3	394 792,0

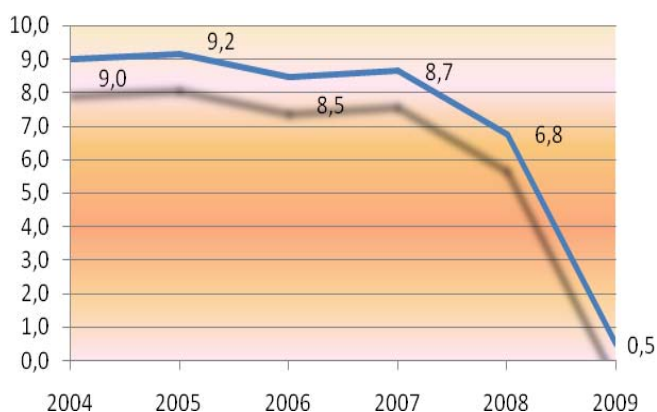
Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

K největšímu nárůstu HDP tedy došlo v letech 2004 – 2007 následně se tempo začalo opětovně snižovat a v roce 2009 došlo k výraznému poklesu, což mohlo být způsobeno také vlivem celosvětové krize, která ovlivňuje chod všech států světa.

¹⁶World info zone [online]. 1997-2010 [cit. 2010-01-29]. Dostupný z WWW: < <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ar.html>>.

¹⁷ Economic Commission for Latin America and the Caribbean [online]. 2009 [cit. 2010-04-27]. Statistical yearbook for Latin America and the Caribbea. Dostupné z WWW: <http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp>.

Graf 3.5: Meziroční tempo růstu HDP Argentiny v období 2004 – 2009
(meziroční odchylka v %)

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

V současnosti hraje důležitou úlohu v hospodářství Argentiny chov dobytka a produkce masa. Potravinářskou oblastí jsou roviny La Platy až po Pampy. Současně se zemědělstvím, které využívá téměř 2/3 státního území, je důležitou ekonomickou činností také rybolov. Těžištěm zemědělství je oblast rozkládající se na rozsáhlých rovinách kolem hlavního města. Pěstuje se zde především pšenice, kukuřice, sójové boby, slunečnicové semeno a čirok. Dále rýže, vojtěška, ječmen, žito, oves, cukrová třtina, len, podzemnice olejná, brambory, bavlna a tabák. V suchých oblastech And vznikl velký zavlažovací systém sloužící pro pěstování zeleniny, ovoce a hlavně vinné révy. Pěstuje se zde také černý čaj a *yerba maté* – listy cesmíny paraguayské, která tvoří základ národního argentinského nápoje. Oproti ostatním zemím Jižní Ameriky má Argentina malou lesní plochu, i přesto se využívání lesa podobá spíše drancování než těžbě dřeva.

Hospodářství Argentiny lze rozdělit do hlavních oblastí produkce, které vyjadřují celkové hodnoty produkce odvětví jako je zemědělství, myslivost, lesnictví a rybářství, těžba nerostných surovin, zpracovatelský průmysl apod., přičemž nejvyšší hodnoty nabývají v roce 2008 stejně jako v Brazílii sociální služby (tabulka č. 3.8).

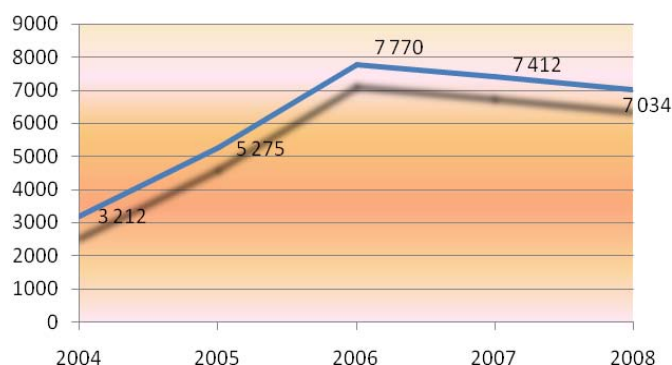
Tabulka 3.8: Hodnoty produkce Brazílie podle druhu ekonomických aktivit ve stálých cenách
(v miliónech USD)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
Zemědělství, myslivost, lesnictví a rybářství	13 827,7	15 364,2	15 766,3	17 310,9	16 871,7
Těžba nerostných surovin	7 389,7	7 375,1	7 594,9	7 559,2	7 639,6
Zpracovatelský průmysl	50 239,3	53 985,5	58 792,7	63 260,7	66 136,5
Rozvod elektřiny, plynu a vody	7 358,9	7 729,4	8 114,3	8 580,3	8 869,7
Stavebnictví	13 630,7	16 410,3	19 342,8	21 258,7	22 036,9
Velkoobchod a maloobchod, restaurace a hotely	42 321,8	46 340,7	50 013,2	55 348,7	59 701,2
Doprava, skladování a spoje	26 046,3	29 907,6	33 930,1	38 570,0	43 251,8
Finance, pojišťovnictví, realitní a obchodní služby	48 902,4	52 391,5	56 664,6	61 277,8	66 974,5
Sociální a osobní služby	58 395,8	61 671,3	64 995,4	68 257,6	71 599,6

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

Platební bilance Argentiny nabývá po kritických letech 2000 – 2001 kladných hodnot. Během období 2004 – 2006 platební bilance na běžném účtu stále rostla, zatímco v letech 2007 a 2008 zaznamenala mírný pokles oproti předchozím obdobím (graf č. 3.6), stále se však oproti Brazílii drží v kladných hodnotách (příloha č. 2).

Graf 3.6: Platební bilance Argentiny 2004 -2008
(v miliónech USD)

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

Vedoucími vývozními artikly Argentiny jsou již po několik let potraviny nápoje a výrobky tabákového průmyslu, stejně tomu tak bylo i v roce 2008, kdy dosáhly hodnoty 21 741,4 miliónů USD, jež jsou následovány polotovary, produkty zemědělství, myslivosti, lesnictví a rybářství (tabulka č. 3.9). Hlavním dováženým zbožím do Argentiny jsou polotovary, které dosáhly v roce 2008 hodnoty 31 439,8 miliónů USD, následovány kapitálovými statky a spotřebním zbožím (tabulka č. 3.10).¹⁸

¹⁸ Economic Commission for Latin America and the Caribbean [online]. 2009 [cit. 2010-04-27]. Statistical yearbook for Latin America and the Caribbean. Dostupné z WWW: http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp.

Tabulka 3.9: Argentinský vývoz podle ekonomických aktivit
(v miliónech USD)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
Zemědělství, myslivost, lesnictví a rybářství	6 568,2	7 481,1	7 733,9	11 405,8	15 414,4
Těžba nerostných surovin	4 136,9	4 882,8	5 335,8	4 188,4	4 318,0
Potraviny, nápoje a tabákový průmysl	10 151,0	11 266,2	13 201,2	17 008,7	21 741,4
Ostatní odvětví zpracovatelského průmyslu, především zboží dlouhodobé spotřeby	1 622,6	1 623,9	1 765,9	1 903,5	1 853,1
Výroba polotovarů	8 465,2	9 734,3	11 793,3	13 040,5	15 942,0
Ocel a strojírenský průmysl	3 476,2	4 632,3	6 423,0	8 205,4	10 427,8

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

Tabulka 3.10: Argentinský dovoz podle hlavních ekonomických kategorií
(v miliónech USD)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
Spotřební zboží	2 669,8	3 383,7	4 188,5	5 655,0	6 696,5
Polotovary	12 251,1	15 263,1	17 874,5	23 728,0	31 439,8
Kapitálové statky	6 072,7	8 174,6	9 775,0	12 283,5	15 049,3
Paliva a maziva	93,8	134,7	155,2	209,3	244,5
Osobní motorová vozidla	1 196,3	1 602,0	2 037,1	2 708,5	3 873,6

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

3.3 Paraguay

Paraguay je malý vnitrozemský stát, který se nachází v srdci Jižní Ameriky mezi Brazílií na severovýchodě, Argentinou na jihovýchodě a Bolívií na severozápadě. Tato krásná země má bohaté přírodní, kulturní a historické dědictví, které je neustále celosvětově obdivováno. Paraguay vděčí za svou kulturní rozmanitost tradiční španělské kultuře, která se mísí s nativní *Guaraní* kulturou. Má dva úřední jazyky španělštinu a od přijetí ústavy v roce 1992 také jazyk *guaraní*, který je prvním domorodým jazykem, který získal status úředního jazyku státu v Americe. Paraguay se skládá ze 17 oblastí zvaných *departementos* a z okrsku hlavního města¹⁹.

Povrch Paraguaje je rozmanitý jako téměř ve všech zemích Jižní Ameriky. Východně od *Rio Paraguay* jsou travnaté pláně a zalesněné kopce, oblast západně od *Rio*

Obrázek 3.4: Mapa Paraguaje

Zdroj: Mapa Paraguaje převzato z: <http://gran-chaco.navajo.cz>

¹⁹ Alto Paraguay, Alto Paraná, Amambay, Asunción, který je zároveň hlavním městem, Boquerón, Caaguazú, Caazapá, Canindeyú, Central, Concepción, Cordillera, Guairá, Itapúa, Misiones, Neembucú, Paraguají, Presidente Hayes a San Pedro.

Paraguay, nazývána *Gran Chaco*, je povětšinou nízká, bažinatá – v této oblasti je pouze mírné osídlení. Naproti tomu jsou v Paraguaji suché a trnité lesy a křoviny. Úrodná půda východně od řeky Paraguay umožňuje chovat skot a pěstovat rozličné zemědělské plodiny. Podnebí je v této zemi od subtropického až k mírnému. Díky obrovským vodním zdrojům získává Paraguay téměř všechnu elektrickou energii z vodních elektráren.

S paraguayským životním prostředím jsou spojeny také problémy, které souvisí s odlesňováním, znečištěním vody, vysycháním mokřadů, neostatečnými prostředky pro likvidaci odpadů, které představují zdravotní riziko pro mnohé obyvatelé měst.

Obyvatelstvo

Počet obyvatel v Paraguaji je 6 460 tisíc²⁰. Obyvatelstvo tvoří Paraguayci, z nichž je většina mesticů, zbytek jsou kreolové, mulati, indiáni, Japonci, Korejci, Brazilci a Argentinci. Rozmístění obyvatelstva je nepravidelné, přitom velmi hustě osídlen je břeh řeky Paraguay a nejméně osídlena je oblast *Gran Chaca*. Nejvíce obyvatel žije v hlavním městě *Asunciónu*. Obyvatelstvo hovoří převážně španělsky nebo domorodými jazyky.

Počet obyvatel Paraguaje je mírně rostoucí stejně jako v ostatních zemích MERCOSUR (tabulka č. 3.11). Také struktura je podobná, nejvíce obyvatel je v produktivním věku 15 – 64 let a nejméně v poproduktivním věku 65 a více let. Poměrně slibnou budoucnost může zajistit počet obyvatel v kategorii 0 – 14 let, protože tvoří 33,5 % současného obyvatelstva (graf č. 3.7).

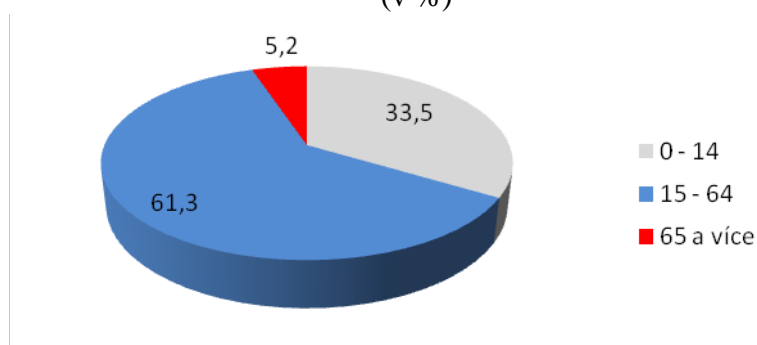
Tabulka 3.11: Počet obyvatel Paraguaje 2005 – 2010
(v tisících osob)

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Počet obyvatel	5 904	6 015	6 126	6 238	6 349	6 460

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

²⁰ Economic Commission for Latin America and the Caribbean [online]. 2009 [cit. 2010-04-27]. Statistical yearbook for Latin America and the Caribbea. Dostupné z WWW: <http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp>.

Graf 3.7: Struktura obyvatelstva Paraguaje podle věku v roce 2010
(v %)

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

Hospodářství

Důležitou součástí národního hospodářství je zemědělství. Pěstuje se zde především kukuřice, sója a bavlna. Lidé se věnují také chovu dobytka. Mezi důležité přírodní zdroje patří stavební dřevo, železná ruda, mangan a vápenec. Kvůli dřevařskému průmyslu se ročně v zemi vykáčí přes 6000 km² lesa. Hlavním průmyslovým odvětvím je produkce cukru, cementu, dřeva a textilní průmysl. Pro export slouží olejniny, bavlna a výrobky z ryb.

Paraguay je vnitrozemský stát s tržním hospodářstvím, které se vyznačuje velkým neformálním sektorem - reexportem dováženého spotřebního zboží do sousedních zemí, jakož i činností tisíců mikro podniků a městských pouličních prodáváčů. Velké procento populace, zejména ve venkovských oblastech, odvozuje své živobytí na základě své zemědělské činnosti. Vzhledem k významu neformálního sektoru je obtížné nastavit nějaké ekonomické opatření.

V přepočtu na obyvatele jsou reálné příjmy stagnující na úrovni roku 1980. Většina sledovaných ukazatelů posuzuje Paraguay jako zemi s chabou hospodářskou výkonností, politickou nejistotou, s korupcí, s omezeným pokrokem v oblasti strukturálních reforem a nedostatečnou infrastrukturou.

Paraguayská ekonomika se částečně vzchopila během roků 2003 až 2008 díky světové poptávce po komoditách s vysokými cenami a díky příznivému počasí, které podporuje množství paraguayských komodit např. sóji, které jsou určeny pro export. Naproti tomu díky suchu v roce 2008 se snížil vývoz zemědělských produktů a tím se opětovně ekonomika Paraguaje snížila ještě před nástupem celosvětové krize. Stav hospodářství se zhoršil i v roce 2009, na což vláda reagovala zavedením fiskálních stimulačních balíčků. I přesto, že výnosy

posledních let byly ovlivněny počasím a to především zmíněným suchem v roce 2008 měl HDP v období 2004 – 2008 stále rostoucí charakter (tabulka č. 3.12).

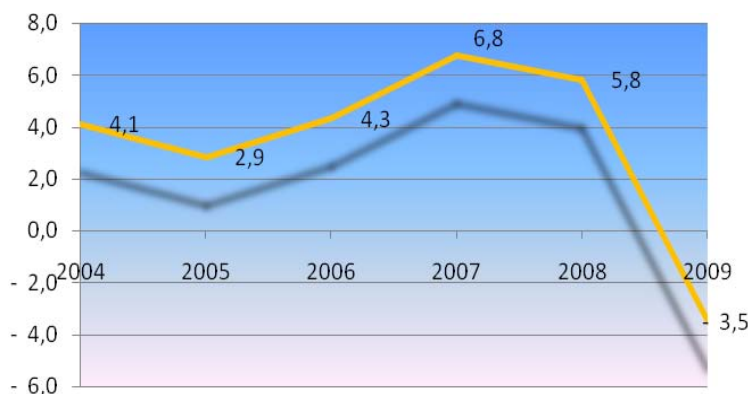
Tabulka 3.12 Hrubý domácí produkt Paraguaje ve stálých cenách
(v miliónech USD)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
HDP	7 826,9	8 050,7	8 400,1	8 968,1	9 490,6

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

Tempo růstu HDP v období 2004 – 2009 nabývalo hodnot mírně kolísajícího charakteru. Zatímco v letech 2005, 2006 a 2007 se tempo růstu postupně zvyšovalo, v letech 2004 a 2008 došlo ke zpomalení tempa. K rapidnímu zpomalení došlo v roce 2009, jehož důvodem může být také ekonomická situace celého světa (graf č. 3.8).

Graf 3.8: Meziroční tempo růstu HDP Paraguaje v období 2004 – 2009
(meziroční odchylka v %)

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

Také v paraguayská ekonomika lze rozdělit do několika hlavních oblastí produkce. Nejproduktivnějším ekonomickým odvětvím Paraguaje bylo v roce 2008 společně zemědělství, myslivost, lesnictví a rybářství následováno velkoobchodem a maloobchodem aktivitou hotelů a restaurací a dále sociálními a osobními službami (tabulka č. 3.13). Mezi hlavní ekonomické aktivity také patří zpracovatelský průmysl, doprava, skladování a spoje a neméně důležitou oblastí jsou také finance, pojišťovnictví, realitní a obchodní služby.

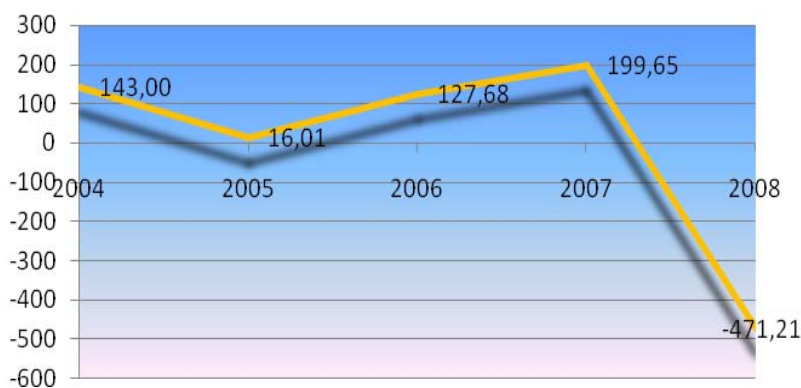
Tabulka 3.13: Hodnoty produkce Paraguaje podle druhu ekonomických aktivit ve stálých cenách
(v miliónech USD)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
Zemědělství, myslivost, lesnictví a rybářství	1 570,4	1 568,5	1 625,1	1 858,2	2 028,7
Těžba nerostných surovin	8,1	8,7	8,5	8,8	9,3
Zpracovatelský průmysl	1 137,8	1 168,2	1 197,8	1 183,0	1 206,1
Rozvod elektřiny, plynu a vody	181,6	186,7	202,5	214,5	222,0
Stavebnictví	341,4	356,8	344,3	369,1	409,7
Velkoobchod a maloobchod, restaurace a hotely	1 415,1	1 448,4	1 528,7	1 606,7	1 673,5
Doprava, skladování a spoje	566,1	607,0	671,7	743,7	782,0
Finance, pojišťovnictví, realitní a obchodní služby	581,4	604,8	628,8	653,0	704,5
Sociální a osobní služby	1 272,5	1 348,1	1 406,7	1 449,0	1 506,2

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

Z grafu č. 3.9 lze vidět, že vývoj platební bilance na běžném účtu Paraguaje byl značně proměnlivý, v letech 2004, 2006 a 2007 dosahovaly výsledky platební bilance stále příznivějších hodnot, tento vývoj narušil pouze rok 2005, kdy došlo k propadu. Avšak k největšímu propadu došlo v roce 2009, kdy se platební bilance dostala do záporných hodnot a to především díky zvýšení hodnot všech minusových položek (příloha č. 3).

Graf 3.9: Platební bilance Paraguaje 2004 -2008
(v miliónech USD)

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

Hlavní ekonomickou aktivitou, která vytvářela produkty pro vývoz, bylo v Paraguaji v roce 2008 především zemědělství, které je také hlavním činitelem hospodářství země, společně s myslivostí, lesnictvím a rybářstvím. Nedílnou součástí vývozu byly také potraviny, nápoje a produkty tabákového průmyslu. Tento vývoj lze z dostupných údajů pozorovat v celém sledovaném období 2004 - 2008 (tabulka č. 3.14).

V roce 2008 byl paraguayský vývoz poháněn tržbou ze sóje, která vzrostla o 72,7 %²¹, což činilo jednu třetinu celkových tržeb. Podíl masných výrobků, rostlinných olejů, mouky a obilovin činil téměř polovinu vývozu. V první polovině roku 2009 utrpěly všechny hlavní kategorie vývozu značné propady s výjimkou obilovin, které vzrostly o 34,1%. Prodej rostlinných olejů klesl o 56,3 %, tržby ze sóje o 35,7 % a tržby z mouky o 29,8 %, tento negativní dopad je vysvětlován především klesajícími cenami komodit.²²

Tabulka 3.14: Paraguayský vývoz podle ekonomických aktivit
(v milionech USD)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
Zemědělství, myslivost, lesnictví a rybářství	826,3	818,8	759,5	1 348,2	2 046,9
Těžba nerostných surovin	0,8	1,6	2,2	2,7	3,0
Potraviny, nápoje a tabákový průmysl	531,5	607,9	760,6	1 023,2	1 922,4
Ostatní odvětví zpracovatelského průmyslu, především zboží dlouhodobé spotřeby	109,4	197,1	151,7	113,5	132,3
Výroba polotovarů	141,7	153,5	199,1	221,1	233,0
Ocel a strojírenský průmysl	16,8	31,9	33,1	36,0	52,3

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

Složení dovozu v roce 2008 bylo poměrně rovnoměrně rozděleno mezi investiční majetek, polotovary a spotřební zboží (tabulka č. 3.15). Po rekordním zvýšení v roce 2008 všechny kategorie dovozu v první polovině roku 2009 opět klesly. Nejvýznamnější snížení nastalo u investičního majetku a polotovarů, méně významné snížení bylo u spotřebního zboží.

Tabulka 3.15: Paraguajský dovoz podle hlavních ekonomických kategorií
(v milionech USD)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
Spotřební zboží	726,7	910,1	1 316,1	1 373,1	2 153,5
Polotovary	1 524,0	1 784,2	2 528,9	2 586,3	3 985,8
Kapitálový majetek	639,1	778,1	1 425,6	1 548,8	2 290,2
Paliva a maziva	58,6	75,8	111,7	129,5	207,4
Osobní motorová vozidla	180,5	191,4	372,8	199,0	374,2

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

3.4 Uruguay

Uruguay je přímořský stát na jihovýchodě Jižní Ameriky u pobřeží Atlantského oceánu. Je to rovinatá krajina, kterou celou tvoří nížina La Plata. Hlavní město Montevideo je

²¹ Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.
²² Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.

obchodním a turistickým centrem státu. Na uruguayském pobřeží se rozkládá mnoho plážových rezortů a rybářských přístavů

Jeho sousedy jsou na východě Brazílie a na západě Argentina, od nichž je oddělen řekou Uruguay, podle níž se také tato země jmenuje. Jedná se o druhou nejmenší jihoamerickou zemi a nejmenší zemi, v níž je oficiálním jazykem španělština.

Od poloviny 19. století začal v zemi vnitropolitický boj liberálů a konzervativců. Celá situace se převrhla v následné nepokoje a občanskou válku, která vyústila ve vládu vojenské diktatury. V roce 1903 se moc vrátila do rukou civilistů. Nový prezident a reformátor *José Battle* realizoval demokratické reformy a pozvedl místní ekonomiku. Následovalo období prosperity, které bylo ukončeno celosvětovou hospodářskou krizí v 30. letech 20. století. Demokratický režim byl svržen, čímž byla nastolena nová vojenská diktatura. Během druhé světové války byla Uruguay neutrální. Po válce začíná další rozkvět ekonomiky pod vládou liberálů. Bohužel rozmach byl brzděn růstem vlivu guerilly *Tupamaros*, která bojovala proti vládě. Celá situace dospěla k nové vojenské diktatuře, která ovládla zemi v letech 1973 – 1982. Poté začíná další demokratizační proces, jenž je zakončen roku 1985 volbou prezidenta, kterým se stal *Julio María Sanguinetti*, představitel politické strany Colorado. Uruguay se začala ekonomicky rozvíjet a dnes patří mezi nejvyspělejší státy Jižní Ameriky.

Uruguay je dělena do 19 departementů²³, které však k centralistickému státu mají jen poměrně málo provincií. Úředními jazyky jsou španělština a na hranici s Brazílií je využíván mix španělštiny a portugalštiny.

Území Uruguaje je geograficky pokračování argentinské pampy, která přechází do pahorkatiny tvořené nízkými zaoblenými hřbety zvanými *cuchillas* a plynule navazuje na Brazílskou vysočinu. Jih země je rovinný, jen u pobřeží se prudce svažuje. Podél řeky Uruguay se nachází močálovité roviny, které bývají často zaplavovány. Střed země je nízká planina, která se místy pozvedá v pahorky. Jihovýchodní pobřeží je rozděleno na písčné pláže a doliny. Je ploché, vesměs písčité, často však znepřístupněné skalními ostrůvky a útesy, což komplikuje výstavbu

Obrázek 3.5: Mapa Uruguaje

Zdroj: mapa Uruguaje převzata z:
www.spanishabroad.com/montevideo.htm

²³ Artigas, Canelones, Cerro Largo, Colonia, Durango, Flores, Florida, Lavalleja, Maldonado, Montevideo, Paysandú, Rio Negro Rivera, Rocha, Salto, San José, Soriano, Tacuarembó a Treinta y Tres

přístavů. Půda je v Uruguaji úrodná a v celé zemi zemědělsky využívána. Lesy zauímají jen malé procento celkové plochy země. Na severu země je klima subtropické na jihu mírné.

Obyvatelstvo

Celkový počet obyvatel Uruguaye je 3 372 tisíc ²⁴ (tabulka č. 3.16). Většina obyvatelstva bydlí na pobřeží a ve 20 největších městech, z čehož téměř polovina sídlí v hlavním městě Montevideo. Předkové většiny Uruguayců jsou potomci evropských kolonizátorů, kteří sem přišli v 19. století a to převážně ze Španělska a Itálie. V nedávné době sem také přišlo množství Brazilců a Argentinců, kteří ze své vlasti uprchli kvůli sporům se zákony či za zlepšením životních podmínek.

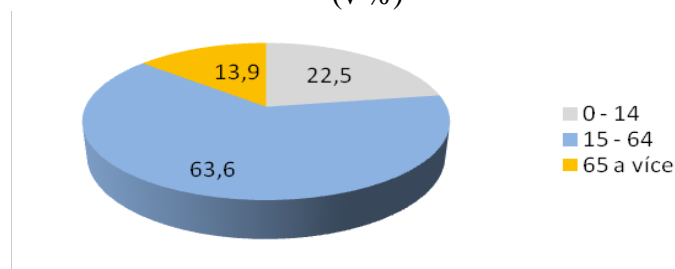
Druhou nejvýznamnější skupinou obyvatel jsou míšenci Evropanů a Indiánů, jsou zde také obyvatelé afrického původu. V posledních dvou desetiletích ze země odešlo okolo půl miliónu Uruguayců a to hlavně do Argentiny, Španělska a Spojených států. Jedním z problémů uruguayské populace je, že díky poměrně malé míře porodnosti, vysoké délce života a emigrantům uruguayská společnost rychle stárne. Největší procento obyvatel je v letech mezi 15 – 65 (graf. č. 3.10).

Tabulka 3.16: Počet obyvatel Uruguaye 2005 – 2010
(v tisících osob)

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Počet obyvatel	3 324	3 331	3 340	3 350	3 361	3 372

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

Graf 3.10: Struktura obyvatelstva Uruguaye podle věku v roce 2010
(v %)

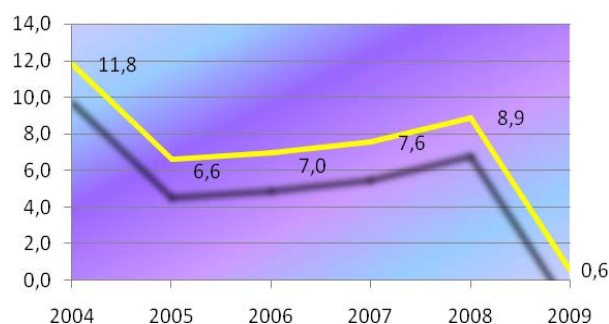
Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

²⁴ Economic Commission for Latin America and the Caribbean [online]. 2009 [cit. 2010-04-27]. Statistical yearbook for Latin America and the Caribbea. Dostupné z WWW: <http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp>.

Hospodářství

Uruguayskou ekonomiku lze charakterizovat jako exportní orientovanou na zemědělství, vzdělanou pracovní sílu a vysokou míru sociálních výdajů. Zatímco v průběhu roku 1996 – 1998 ekonomika průměrně rostla o 5 %²⁵ ročně, v letech 1999 – 2002 utrpěla obrovskou krizi vycházející především z přebírání dopadů ekonomických problémů svých velkých sousedů Argentiny a Brazílie. V roce 2001 – 2002 provedli Argentinci masivní výběry dolarů uložených v uruguayských bankách, což vedlo ke snížení kurzu uruguayského pesa, bankovní krizi a prudkému hospodářskému poklesu. Reálný HDP klesl za poslední čtyři roky téměř o 20 %, přičemž největší pokles nastal v roce 2002. Míra nezaměstnanosti a inflace vzrostla a břemeno zahraničního dluhu se zdvojnásobilo. Finanční pomoc Mezinárodního měnového fondu (MMF) pomohla zmírnit škody, čímž uruguayská ekonomika opět pokračovala v růstu v průměru o 8 % ročně²⁶ v období 2004 – 2008, k opětovnému zpomalení díky celosvětové krizi došlo v roce 2009 a to o 0,6 %²⁷, avšak zdravá fiskální i měnová politika zatím dokáže zabránit tomu, aby Uruguay sklouzla do recese.

Graf 3.11: Meziroční tempo růstu HDP Uruguaje v období 2004 – 2009
(meziroční odchylka v %)

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW: http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

Podle tempa růstu HDP v období 2004 – 2008 lze usoudit, že HDP měl zvyšující se charakter. V roce 2008 dosáhla Uruguay hodnoty HDP 27 341,0 miliónů USD²⁸, což byl více než v předchozích letech (tabulka č. 3.17).

Tabulka 3.17 Hrubý domácí produkt Uruguaje ve stálých cenách
(v miliónech USD)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
HDP	20 455,9	21 810,8	23 337,5	25 106,9	27 341,0

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW: http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

²⁵ World info zone [online]. 1997-2010 [cit. 2010-01-29]. Dostupný z WWW: < <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/uy.html> >.

²⁶ World info zone [online]. 1997-2010 [cit. 2010-01-29]. Dostupný z WWW: < <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/uy.html> >.

²⁷ World info zone [online]. 1997-2010 [cit. 2010-01-29]. Dostupný z WWW: < <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/uy.html> >.

²⁸ Economic Commission for Latin America and the Caribbean [online]. 2009 [cit. 2010-04-27]. Statistical yearbook for Latin America and the Caribbea. Dostupné z WWW: <http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp>.

Na rozdíl od ostatních zemí MERCOSUR, ve kterých byly nejvyšší dosažené hodnoty produkce především v sociálních službách a těžbě nerostných surovin, dosahuje Uruguay nejvyšších hodnot v oblasti financí, pojišťovnictví, realitních a obchodních službách (tabulka č. 3.18).

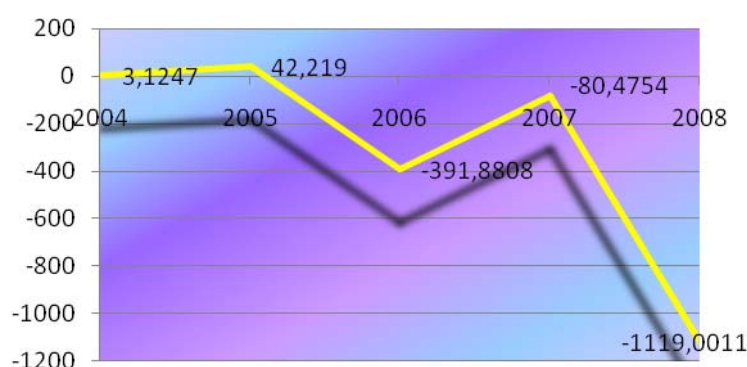
Tabulka 3.18: Hodnoty produkce Uruguaye podle druhu ekonomických aktivit ve stálých cenách
(v miliónech USD)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
Zemědělství, myslivost, lesnictví a rybářství	1 489,7	1 558,6	1 688,0	1 596,5	1 687,2
Zpracovatelský průmysl	2 295,6	2 526,3	2 739,5	2 931,7	3 438,9
Rozvod elektřiny, plynu a vody	352,6	373,3	367,7	571,1	351,6
Stavebnictví	1 217,3	1 268,8	1 445,9	1 525,2	1 662,3
Velkoobchod a maloobchod, restaurace a hotely	2 402,5	2 645,2	2 868,8	3 233,3	3 573,0
Doprava, skladování a spoje	1 702,1	1 890,6	2 117,7	2 376,2	3 019,6
Finance, pojišťovnictví, realitní a obchodní služby	5 281,5	5 096,5	5 192,7	5 517,1	5 784,5
Sociální a osobní služby	4 167,2	4 226,0	4 287,5	4 447,4	4 675,6

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

Platební bilance na běžném účtu Paraguaye zaznamenává již několik let záporné hodnoty. Největší propad však nastal v roce 2008, který byl způsoben zvýšením hodnoty dovozu, která přímo ovlivňuje hodnotu bilance zboží (příloha č. 4). Vývoj platební bilance byl v období 2004 – 2008 kolísající spíše klesajícího charakteru (graf č. 3.12).

Graf 3.12: Platební bilance Uruguaye 2004 -2008
(v miliónech USD)

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

V roce 2008 se uruguayský export stále soustředil na mražené výrobky, které činily 27,3 % vývozu, a zemědělské výrobky, které činily 10,9 %. Mléčné výrobky a chemikálie činily souhrnně 8 %. V první polovině roku 2009 došlo ke snížení exportu, a to hlavně v oblasti

mražených výrobků a textilií, zatímco vývoz zemědělských produktů i nadále rostl a to ve výši 16,4 %.²⁹

V roce 2008 činily dvě třetiny dovozu polotovary, následovány spotřebním zbožím a investičním majetkem. V první polovině roku 2009 došlo k nejprudšímu snížení dovozu v oblasti investičního majetku, což souviselo s poklesem ekonomické aktivity země.

Růst uruguayského zahraničního obchodu nastal především díky kolísajícím cenám a stagnujícímu množství obchodovaného zboží. Pokles vývozu v první polovině roku 2009 je vysvětlován především tím, že ceny na poměrně nízkou poptávku zůstaly stále vysoké. Významné zahraniční nákupy v roce 2008 však způsobily také jak zvýšení množství nakupovaného zboží, tak také postupné snížení cen.

3.5 Shrnutí

Každá z členských zemí MERCOSUR má své vlastní specifika, ať už je to v přírodních podmínkách či hospodářské situaci států. U obyvatelstva členských zemí lze shlédnout největší shodu v kulturním přesvědčení, které je nejspíše způsobeno koloniální minulostí a spoustou přistěhovalců z Evropy, ale také v struktuře obyvatel podle věku, kdy ve všech zemí je největší procento lidí ve věkové kategorii mezi 15 – 64 lety. Tato shoda může působit kladně na mezinárodní vztahy díky podobné mentalitě lidí.

I přesto, že by se mohlo zdát, že hospodářsky nejlépe je na tom nevyspělejší Brazílie, není tomu tak. Díky zdravé fiskální i monetární politice a podle srovnání tempa růstu HDP a HDP/os. členských států je na tom hospodářsky nejlépe nejmenší stát Jižní Ameriky, Uruguay. Z čehož je evidentní, že i takto malá země je pro různé integrace a seskupení důležitá.

---

²⁹ Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.

4 Obchodní spolupráce zemí MERCOSUR

Podstatný nárůst obchodních vztahů mezi zeměmi Latinské Ameriky v 80. a 90. letech vyústil v podepsání již zmíněné smlouvy z Asunciónu ze strany Argentiny, Brazílie, Paraguaje a Uruguaje v roce 1991, která položila základ pro MERCOSUR.

MERCOSUR vytvořil zónu volného obchodu a celní unii i navzdory těžké situaci, která mezi dvěma zakládajícími zeměmi Argentinou a Brazílií v minulosti vládla – málo bilaterálních vztahů, vzájemná nedůvěra a neexistující ekonomická a sociální konvergence.

MERCOSUR vznikl na základě dohody o ekonomické integraci a stanovil program vytvoření zóny volného obchodu a celní unie prostřednictvím programu liberalizace obchodu, koordinace makroekonomických politik a vytvoření společných vnějších cel a jiných nástrojů pro regulaci obchodu. Pro obchodní vztahy MERCOSUR je důležitá obchodní spolupráce nejen mezi členskými zeměmi navzájem, ale také se státy a seskupeními celého světa.

4.1 Makroekonomický vývoj MERCOSUR

Během posledního čtvrtletí roku 2008 a prvního čtvrtletí 2009 nastala pro všechny ekonomiky MERCOSUR expanzivní fáze vývoje. Průměrný růst obchodního bloku během tohoto období byl v roce 2008 – 0,5 % a v roce 2009 1%.³⁰ Silný růst ekonomiky v prvních třech čtvrtletích roku 2008 byl považován za přímoúměrný k domácí poptávce s nízkým podílem vývozu. Zatímco zmírnění ve čtvrtém čtvrtletí roku 2008 a prvním čtvrtletí 2009 je zdůvodňováno klesající zahraniční poptávkou a investicemi. Čistý vývoz působil jako faktor, který vyrovnal recesi, která byla způsobena větším snížením dovozu oproti vývozu. Od druhého čtvrtletí roku 2009 se ukázaly jasné známky stabilizace ekonomické aktivity znamenající ekonomický růst o 0,3 %³¹, i přestože se předpokládala stagnace veškerých ekonomik.

V posledním čtvrtletí roku 2008 mělo na ekonomiku MERCOSUR významný dopad prohlubování mezinárodní krize, dopad byl znatelný především v soukromém sektoru s klesající úrovní zaměstnanosti. Odhadovalo se, že rok 2009 bude pro ekonomiku MERCOSUR stagnující, ale i přesto nebude mít mezinárodní krize takový dopad, že by se ekonomika MERCOSUR zhroutila.

³⁰ Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.

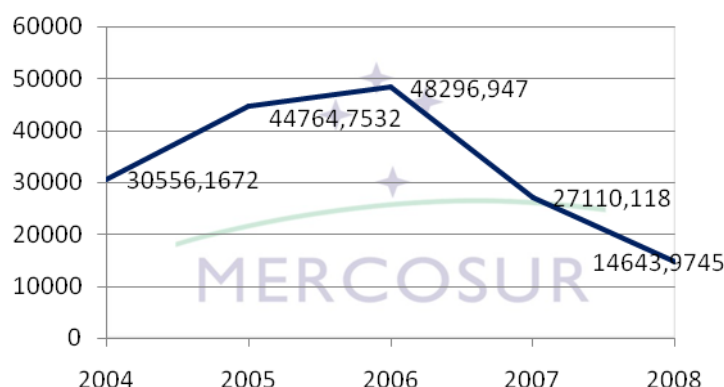
³¹ Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.

V posledním čtvrtletí roku 2009 přinesla mezinárodní finanční krize dramatický posun v nepříznivých vnějších podmínkách, které řídí obchod v zemích MERCOSUR. Nicméně, lze tvrdit, že vliv globálního narušení obchodního bloku byl relativně mírný, zejména s ohledem na neobvyklý a hluboký rozsah krize a také ve srovnání s vlivem předchozích vnějších krizí.

Od roku 2003 země MERCOSUR stabilně rozšířily svůj podíl na světovém vývozu a tento růst nepřerušila ani krize a to i navzdory klesajícímu zahraničnímu obchodu. Zlepšení výsledků mezinárodního obchodu MERCOSUR v celosvětovém průměru je spojen také s rostoucím významem Asie jako destinace pro zahraniční prodej obchodního bloku MERCOSUR.

I přestože členské státy zaznamenávaly vývoj platební bilance spíše v záporných hodnotách, platební bilance na běžném účtu MERCOSUR zaznamenala v období 2004 – 2008 vývoj kladný ale klesajícího charakteru (graf č. 4.1). V roce 2008 dosáhla hodnoty 14 644,0 miliónů USD³² (příloha č. 5).

Graf 4.1: Platební bilance Uruguaje 2004 -2008
(v miliónech USD)

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

4.2 Vnitřní obchodní vztahy MERCOSUR

Vývoj vnitřních obchodních vztahů MERCOSUR lze od roku 1993 do roku 2008 rozdělit do tří fází: první (1993 – 1998) je fází hospodářského růstu především v Argentině a Brazílii, druhá fáze (1999 – 2002) – období hluboké krize, ve které se zpomalil hlavně brazilský ale také argentinský hospodářský růst a třetí fáze (2003 – 2008), kdy došlo k hlavnímu rozvoji bloku.

32 Economic Commission for Latin America and the Caribbean [online]. 2009 [cit. 2010-04-27]. Statistical yearbook for Latin America and the Caribbea. Dostupné z WWW: <http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp>.

V roce 2008 dosáhl vnitřní obchod MERCOSUR (součet vývozu z jednotlivých zemí do ostatních členských států) 41,6 miliard USD. Účinky mezinárodní finanční krize byly zřejmé v první polovině roku 2009, jež byl zaznamenán pokles na vnitřním obchodě o 29,9 %.³³

V roce 2008 dosáhl brazilský vývoz do ostatních zemí MERCOSUR 21,7 miliardy USD, zatímco dovoz z bloku do Brazílie byl znatelně nižší 14,9 miliard USD, z čehož vyplývá, že Brazílie dosáhla zisku 6,8 miliardy USD.³⁴ Je nutné říci, že poptávka pocházející od ostatních členů bloku, která již třetím rokem způsobila zisk jako výsledek bilance brazilského obchodu, zvýšila také ekonomickou aktivitu země.

Celosvětová krize měla výrazný vliv na obchodní bilance členů MERCOSUR. Snížení obchodní činnosti v první polovině roku 2009 znamenala značnou nápravu schodku v Argentině, Paraguaji a Uruguayi. Argentinská obchodní bilance v oblasti vnitřního obchodu dokonce zaznamenala hodnotu zisku. Brazilský zisk se snížil na pouhých 400 miliónů USD, který byl ve stejném období předchozího roku téměř 3,4 miliardy USD.³⁵

4.2.1 Obchodní toky dle členských zemí

Rozdělení obchodních toků mezi členskými zeměmi MERCOSUR v roce 2008 bylo podobné jako v předchozích letech. Brazilské prodeje činily 197,7 miliard USD, což činí 71,1 % celkového vývozu, následováno Argentinou s 25,2 %, Uruguayem s 2,1 % a Paraguajem s 1,6 %.³⁶ Tyto podíly na trhu jsou dány především rozdíly zemí vzhledem k populaci a hodnotám jejich výroby. Je třeba poznamenat, že 79,8 % populace a 80,6 % HDP seskupení MERCOSUR připadá na Brazílii.³⁷

Taktéž u zahraničních nákupů MERCOSUR připadají nejvyšší hodnoty na Brazílii a to 173,2 miliard USD, což je 69,8 % z celkového množství, dále byla Argentina s 23,2 %, Uruguay s 3,6 % a Paraguay s 3,4 %, i přesto zaznamenali v roce 2008 menší partneři

³³ Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.
³⁴ Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.
³⁵ Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.
³⁶ Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.
³⁷ Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.

nejvyšší nárůst na celkovém dovozu, naproti tomu měla nejmenší nárůst dovozu bloku Argentina, i přestože byl tento dovoz pro samostatnou Argentinu velmi významný.³⁸

Jak již bylo zmíněno, obchodní bilance bloku se během roku 2008 zhoršovala stejně jako v předchozím roce, tuto skutečnost lze vysvětlit především poklesem brazilského zisku podobně jako v roce 2003. Avšak je nutné poznamenat, že Uruguay a Paraguay zaznamenaly svá historická maxima u snížení obchodní ztráty.

Během první poloviny roku 2009 zaznamenali všichni členové MERCOSUR snižující se vývoz, i přestože byly rozdíly nižší než u dovozu, s výjimkou Paraguaje, Uruguaje a Brazílie. V tomto období zažil MERCOSUR nejprudší pokles externích prodejů. K poklesu dovozů došlo nejen souhrnně v bloku ale také v členských zemích jednotlivě.

4.3 Obchodní vztahy MERCOSUR s třetími zeměmi

Mezi hlavní představitele, se kterými má MERCOSUR uzavřené obchodní dohody, patří Chile, Bolívie, Peru, Indie, Mexiko, Izrael a seskupení jako je Jihoafrické celní společenství (Southern African Customs Union, SACU), Rada pro spolupráci v Zálivu (Gulf Cooperation Council, GCC), Andské společenství národů a Evropská unie

4.3.1 Obchodní dohody MERCOSUR se samostatnými státy

a. Dohoda mezi Chile a MERCOSUR

V červnu roku 1996 podepsala Chile dohodu, kterou se stala přidruženým státem seskupení MERCOSUR. Vstupem do obchodního bloku získala Chile přístup na trh Asie a Tichomoří, což přispívá k rozšíření trhu Latinské Ameriky. Chile požádalo pouze o přidružené členství, protože jeho clo je nižší než clo MERCOSUR, Chile nemá zájem zvyšovat své sazby a to zejména pokud se jedná o dohody s Mexikem a Kanadou. Dohodou byl Chile otevřen trh s pšenicí a to až na dobu několika let. Je třeba vyřešit ještě některé otázky, které se týkají pravidel původu zboží a preferenčního systému pro země mimo MERCOSUR.

HDP Chile a MERCOSUR se odhaduje na 469,7 miliard USD, což představuje 62 % z hodnoty zboží a služeb v Argentině, 63 % Brazílie, 52 % chilského hospodářství, 50 %

³⁸ Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.

paraguayské ekonomiky a celé ekonomiky Uruguaye.³⁹ Za dominantní ekonomické aktivity jsou považovány: prvovýroba a těžební průmysl, pěstování obilovin, olejnin, zeleniny, ovoce, bavlny, výroba šňupacího tabáku, masných výrobků, zpracování kůže, dřeva, ryb, těžba kovových a nekovových minerálních látek, ropy a zemního plynu. Dalšími významnými aktivitami jsou zemědělství, průmysl (zpracování kovů včetně oceli a hliníku, výroba potravin a nápojů, chemický a petrochemický průmysl, hutnictví, automobily, spotřebiče, textil a oděvy, atd.) a služby, které zahrnují přístavní služby, logistiku a služby pro zahraniční obchod, cestovní ruch, finanční služby a služby dopravy, komunikací, elektřiny, plynu a vody.

Potenciál obchodní osy MERCOSUR a Chile je pro rozvoj v jihoamerickém kontinentu nesporná. Se svou rozlohou generuje přibližně 70 % ekonomické aktivity Jižní Ameriky.⁴⁰ Tato osa je hlavním průmyslovým centrem Jižní Ameriky s vysokou koncentrací různých odvětví jako je letectví, automobilový průmysl, hutnictví, petrochemie, podnikání v zemědělství či stavebních materiálech, vyjadřuje také některé z nejproduktivnějších zemědělských oblastí světa, co se týče obilovin, kávy, sóji či ovoce. Budoucí ekonomika bude i nadále kombinovat rozvoj průmyslu s vysokou koncentrací zemědělské výroby a poskytováním dalších služeb. Spojením těchto zemí vzniká lepší přístup k Atlantiku a tím ke globálním trhům. V příštích desetiletích se očekává významný růst středních měst regionu, která slouží jako základ pro vytvoření řetězce výroby a regionálního marketingu.

b. Spolupráce Bolívie a MERCOSUR

Formální vztah mezi MERCOSUR a Bolívií jako integrační program byl spuštěn s podpisem smlouvy z Asunciónu, která zakládala v roce 1991 MERCOSUR. Při různých příležitostech byly vyjádřeny společné zájmy MERCOSUR a Bolívie prozkoumat různé způsoby a možnosti, jak realizovat větší obchodní zapojení. Na zasedání v roce 1994 uvedla Rada MERCOSUR, že jsou obchodní dohody s Bolívií prioritou pro MERCOSUR, a vyzvala ji, aby se jako pozorovatel účastnila některých jednání. V roce 1995 vydal MERCOSUR memorandum o porozumění, kterým se stanovily podmínky pro obchodní dohody s Bolívií a jako cíl uvádí do deseti let vytvořit oblast volného obchodu. Dohoda o volném obchodu mezi Bolívií a MERCOSUR byla podepsána v roce 1996 a vstoupila v platnost v roce 1997. Dohoda je neustále doplňována různými dodatky např. dodatek dohody o usnadnění obchodu prostřednictvím zřízení integrované kontroly na hranicích MERCOSUR pro členy Bolívie,

³⁹ IIRSA - Iniciativa para la integración de la infraestructura regional suramericana [online]. 2006 [cit. 2010-03-10]. Áreas de Acción. Dostupné z WWW: <<http://www.iirsa.org/ejeMercosur-Chile.asp?CodIdioma=ESP>>.

⁴⁰ IIRSA - Iniciativa para la integración de la infraestructura regional suramericana [online]. 2006 [cit. 2010-03-10]. Áreas de Acción. Dostupné z WWW: <<http://www.iirsa.org/ejeMercosur-Chile.asp?CodIdioma=ESP>>.

dodatek o sjednocení a nastavení preferenčního systému, dohoda mezi Argentinou a Bolívií o výstavbě mostu na hranicích Salvadoru upravena dodatkem o fyzické integraci a mnoho dalších.

c. Dohoda mezi MERCOSUR a Indii

Dohoda byla uzavřena pod vizi stanovit si jasné, předvídatelné a trvalé pravidla pro podporu rozvoje vzájemného obchodu a investic. Stvrzuje své odhodlání k dalšímu posílení pravidel mezinárodního obchodu v souladu s pravidly WTO. Potvrzuje skutečnost, že dohody o volném obchodu přispívají k rozšíření světového obchodu, k větší mezinárodní stabilitě a zejména k rozvoji užších vztahů mezi lidmi. Cílem této dohody je posílení vztahů mezi smluvními stranami tzn. mezi MERCOSUR a Indií, podpora rozvoje obchodu a poskytování podmínek a mechanismů pro vyjednání zóny volného obchodu v souladu s pravidly a předpisy v rámci WTO.

Prvním krokem ke splnění dohodnutých cílů bylo podepsání preferenční dohody v roce 2003, která si kladla za cíl zvýšení dvoustranných obchodních toků prostřednictvím přístupu na své trhy a poskytování vzájemných ústupků na trhu, vzešla v platnost v roce 2009. Krátce po podepsání dohody následovalo snížení cel a uzavření dohod o clech. Dohoda Indii nabízí velké možnosti, protože spolupráci s MERCOSUR vytváří třetí největší společný trh na světě hned po USA a EU. Tento společný obchod vytváří také příležitosti pro MERCOSUR díky tomu, že Indie je druhou rozvojovou zemí s nejvyšším růstem a počet jejich obyvatel přesahuje jednu miliardu, čímž může nabídnout trh s obrovskou kupní silou.

Ve světě, kde jsou preferenční dohody v rozkvětu, má tato dohoda ještě větší potenciál, protože se díky ní může uskutečnit obchod s alternativním a mnohdy i levnějším zbožím. Stejně tak ale může ohrozit dominantní postavení dalších obchodních partnerů. Dohoda také pomáhá ke snadnější spolupráci a vytvoření společných ekonomických hledisek mezi slabšími rozvojovými zeměmi a MERCOSUR.

Podle ustanovených podmínek bude Indie dávat MERCOSUR preferenční přístup na asi 450 druhů zboží včetně chemikálií, petrochemických produktů a elektronických zařízení. Na oplátku otevírá MERCOSUR své trhy pro přibližně stejný počet indických produktů včetně systémů, klimatizace, ledniček, hedvábí či skla. Obchod mezi Indií

a sdružením MERCOSUR činil v roce 2008 3,9 miliardy USD.⁴¹ Vývoz MERCOSUR do Indie činil okolo 1,95 miliard USD, což činilo 0,7 % celkového vývozu MERCOSUR (tab. č. 4.1), zatímco dovoz z Indie dosáhl 4,35 miliard USD, což přispělo k 1,7 % celkového zahraničního nákupu MERCOSUR (tab. č. 4.2).⁴²

Tabulka 4.1: Vývoz z MERCOSUR do Indie
(v miliónech USD)

Země	Indie			Svět	
	2006	2007	2008	2007	2008
Argentina	908,6	868,7	829,7	55025,2	68637,7
Brazílie	936,4	954,5	1102	157265,4	193120,8
Paraguay	3,1	3,9	4,4	3424,2	4585,3
Uruguay	5,1	8,4	8,5	4512,5	5946,9
Celkem	1853,2	1835,5	1944,6	220227,3	272290,7

Zdroj: Report MERCOSUR dostupný z

http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf, vlastní úprava

Tabulka 4.2: Dovoz z Indie do MERCOSUR
(v miliónech USD)

Země	Indie			Svět	
	2006	2007	2008	2007	2008
Argentina	303,2	383,7	491,8	44439,6	57118,2
Brazílie	1549,3	2267,3	3748,7	126652	182404,1
Paraguay	25,1	31,1	35,5	5962,8	7723,9
Uruguay	34,9	49,4	74,5	5620,3	8685,5
Celkem	1912,5	2731,5	4350,5	182674,7	255931,7

Zdroj: Report MERCOSUR dostupný z

http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf, vlastní úprava

Vývoz z MERCOSUR do Indie je soustředěn na několik málo výrobků, které vyžadují průmyslové zpracování, dále na sojové oleje, pšenici a sloučeniny mědi. Při dovozech z Indie se jedná především o chemické látky, automobilové příslušenství, paliva a strojní součástky. Pokud budou dodrženy všechny podmínky uzavřené dohody, budou otevřeny dveře k rozšíření preferencí na nové produkty, což bude směřovat blíže k vytvoření zóny volného obchodu.

d. Obchodní dohoda mezi Mexikem a MERCOSUR

Mexiko se stalo stejně jako Bolívie a Chile přidruženým státem společenství. V roce 2004, kdy byla přijata smlouva, učinilo Mexiko významný krok k rozšíření svých politických, obchodních a finančních vztahů s Jižní Amerikou. Statusem přidruženého státu tak získalo přístup k preferenčnímu obchodu, ale ne celní výhody členských států. Mexickým

⁴¹ ICTSD International Centre for Trade and Sustainable Development [online]. 27. května 2009 [cit. 2010-03-12]. India, Mercosur Deepen Economic Ties. Dostupné z WWW: <<http://ictsd.org/i/news/bridgesweekly/47387/>>.

⁴² Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.

přidružením vzniká další cesta, jak maximalizovat obchodní vztahy s jednotlivými členy MERCOSUR. Zástupci Mexika vyjednali dohodu o obchodu s Uruguají, která vstoupila v platnost jen několik dní poté, co se Mexiko stalo přidruženým členem MERCOSUR.

Dále byla mezi Mexikem a společenstvím MERCOSUR v roce 2003 uzavřená dohoda, jejíž cílem je položit základy pro vytvoření zóny volného obchodu v automobilovém průmyslu mezi Mexikem a členy MERCOSUR. Na základě bilaterální dohody byly sjednány roční kvóty dovozních cel připadající na automobily. Samostatně uzavřelo Mexiko dohodu s Argentinou, která obsahuje preferenční systém na výrobky různých odvětví a systém pro řešení sporů. Dohodu uzavřelo také s Brazílií, která si klade za cíl podporu rozvoje obchodních toků a stanovuje pravidla pro regulaci hospodářských a vzájemných obchodních vztahů.

e. Dohoda mezi MERCOSUR a Izraelem

Izraelská vláda reprezentována ministrem průmyslu a obchodu podepsala v roce 2007 dohodu o volném obchodu se společenstvím MERCOSUR. Tato dohoda se stala mostem a východiskem pro užší mezinárodní spolupráci mezi Izraelem a Jižní Amerikou

Podle dohody by měly být během prvních čtyř let od podepsání smlouvy celní poplatky na exportech z Izraele do členských zemí společenství o 40 %⁴³ nižší, uvažuje se také, že by se během deseti let mohly úplně odstranit v rámci průmyslových i zemědělských produktů. Export z členských zemí MERCOSUR do Izraele je už téměř 86 %⁴⁴ druhů zboží osvobozeno od celních poplatků. Dalšími cíly jsou podpora podmínek pro korektní hospodářskou soutěž, podstatné zvýšení investičních příležitostí na území smluvních stran a posílení spolupráce v oblastech, které jsou ve společném zájmu obou stran. Obě strany se snaží vytvořit účinné přístupy k provádění, uplatňování a dodržování této dohody a její společné správy, dalším cílem je vytvořit rámec pro další bilaterální spolupráci a rozšířit a zvýšit přínosy dohody.

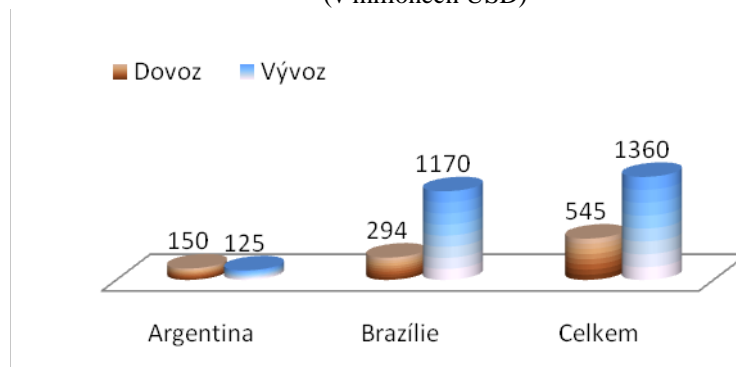
Podepsání dohody považuje Izrael za jeden z nejdůležitějších kroků, které v posledních letech v rámci zahraničního obchodu přijal. Důvodem může být také skutečnost, že Brazílie je pro Izrael třetím nejdůležitějším exportním místem po Číně a Japonsku. Izraelský zahraniční obchod se členy MERCOSUR činil v roce 2008 více

⁴³ Israel ministry of foreign affairs [online]. 17. prosince 2007 [cit. 2010-03-12]. Israel signs free trade agreement with MERCOSUR. Dostupné z WWW: <<http://www.mfa.gov.il/MFA/MFA+events/Around+the+world/Israel+signs+free+trade+agreement+with+MERCOSUR+18-Dec-2007.htm>>.

⁴⁴ Israel ministry of foreign affairs [online]. 17. prosince 2007 [cit. 2010-03-12]. Israel signs free trade agreement with MERCOSUR. Dostupné z WWW: <<http://www.mfa.gov.il/MFA/MFA+events/Around+the+world/Israel+signs+free+trade+agreement+with+MERCOSUR+18-Dec-2007.htm>>.

než 2 miliardy USD⁴⁵. Dovozy činily 545 milionů USD včetně 294 milionů USD z Brazílie, 150 milionů USD z Argentiny.⁴⁶ Vývozy činily 1,36 miliard USD, včetně 1,17 miliardy USD do Brazílie a 125 milionů USD do Argentiny (graf č. 4.2).⁴⁷

Graf 4.2: Dovoz a vývoz do a z Izraele v roce 2008
(v miliónech USD)

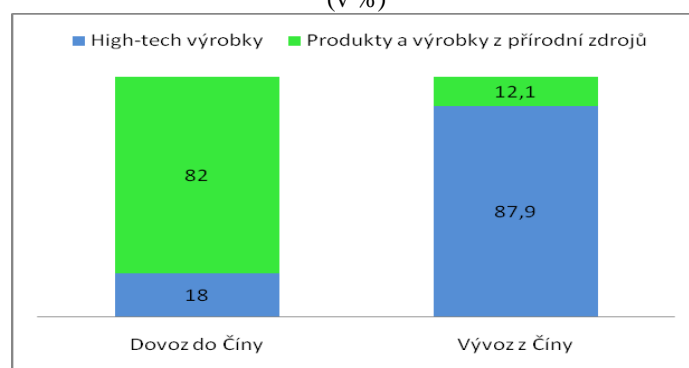

Zdroj: vlastní úprava

f. Obchodní spolupráce Číny a MERCOSUR

Čína má vysokou poptávku po polotovarech a kapitálových statcích a je vývozce *high-tech* produktů, které mají odbyt na rozvinutých trzích. Investuje kapitál na trzích vyspělých zemí ale také prostřednictvím východoasijských obchodních sítí založených na průmyslu. Latinskoamerický vývoz do Číny je soustředěn na přírodní zdroje, zatímco dovozy z Číny jsou soustředěny na *high-tech* produkty zpracovatelského průmyslu (graf č. 4.3), což však překáží k rozšíření vývozu a zařazení se do asijských obchodních řetězců.

Graf 4.3: Dovoz a vývoz do/z MERCOSUR z/do Číny
(v %)

Zdroj: Report MERCOSUR dostupný z

http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf, vlastní úprava

⁴⁵ Trade agreements block [online]. 2009-9-15 [cit. 2010-03-12]. Brazil May Block MERCOSUR-Israel FTA. Dostupné z WWW: <<http://www.tradeagreements.info/free-trade-agreements/brazil-may-block-mercosur-israel-fta>>.

⁴⁶ Trade agreements block [online]. 2009-9-15 [cit. 2010-03-12]. Brazil May Block MERCOSUR-Israel FTA. Dostupné z WWW: <<http://www.tradeagreements.info/free-trade-agreements/brazil-may-block-mercosur-israel-fta>>.

⁴⁷ Trade agreements block [online]. 2009-9-15 [cit. 2010-03-12]. Brazil May Block MERCOSUR-Israel FTA. Dostupné z WWW: <<http://www.tradeagreements.info/free-trade-agreements/brazil-may-block-mercosur-israel-fta>>.

Čína se se svým nedávným nárůstem zahraničního obchodu stala jedním z hlavních obchodních partnerů MERCOSUR jak v oblasti dovozu, tak v oblasti vývozu. Obchodní vztahy mezi MERCOSUR a Čínou jsou nerovnoměrné a to díky významnému čínskému obchodu s průmyslovými výrobky a surovinami. V roce 2008 představovaly čínské vývozy do MERCOSUR 2,3 % vývozu země, zatímco dovoz z bloku činil 2 % čínskému dovozu.⁴⁸ Naproti tomu vývoz z MERCOSUR do Číny činil 8,5 % celkového vývozu bloku a dovoz z Číny 12,6 % celkového dovozu MERCOSUR (tab. č. 4.3).⁴⁹

Tabulka 4.3: Vývoz a dovoz MERCOSUR z a do Číny

Země	Vývoz do Číny			Dovoz z Číny		
	v milionech USD	% z celkového vývozu MERCOSUR	% z čínskému dovozu	V milionech USD	% z celkového dovozu MERCOSUR	% z čínskému vývozu
Argentina	6390	9,3	0,57	7104	12,4	0,5
Brazílie	16395	8,5	1,45	21739	11,9	1,52
Paraguay	93	2	0,01	2471	32	0,17
Uruguay	171	2,9	0,02	908	10,5	0,06
MERCOSUR	23 049	8,5	2,05	32 222	12,6	2,25

Zdroj: Report MERCOSUR dostupný z

http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf, vlastní úprava

Výzvou pro MERCOSUR je překonání technických, zdravotních, finančních a administrativních překážek, které ovlivňují vývoz do Číny, za účelem rozšíření nabídky exportu MERCOSUR. Blok by tak mohl využít poptávky Číny po spotřebním zboží a investicích. Zároveň by se měla pozornost zaměřit na pronikání čínskému vývozu s cílem minimalizovat spory. Kromě toho by zvýšení obchodních vztahů mezi Čínou a MERCOSUR přilákalo investory pro společné projekty a podniky.

g. Obchod mezi Venezuelou a MERCOSUR

V roce 2008 se prohloubily obchodní vazby mezi MERCOSUR a Venezuelou, přičemž celkový vzájemný vývoz a dovoz činil 8 600 miliard USD, což je o 18,2 % více než v předcházejícím roce.⁵⁰ V období 2003 – 2008 rostl obchod s pozoruhodným meziročním tempem růstu 31,4 %⁵¹. Tuto expanzi v roce 2008 lze vysvětlit především výši vývozu z MERCOSUR do Venezuely v hodnotě 7 100 miliard USD a dovozy 1 490 miliard USD to

⁴⁸ Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.

⁴⁹ Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.

⁵⁰ Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.

⁵¹ Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.

znamená, že zisk MERCOSUR v roce 2008 činil přibližně 5 600 miliard USD (graf č. 4.4 a tabulka č. 4.4).⁵²

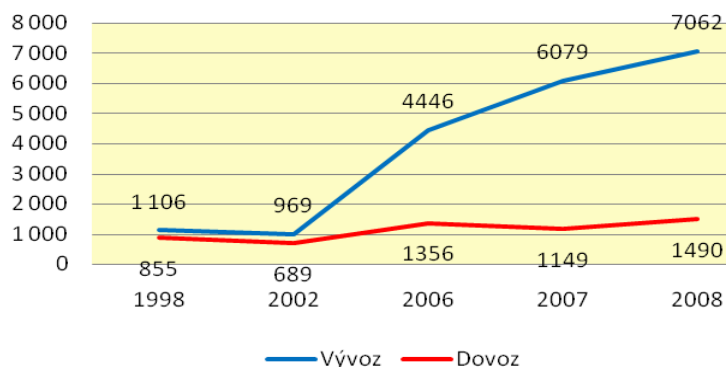
Tabulka 4.4: Obchodní bilance MERCOSUR a Venezuely
(v miliónech USD)

	1998	2002	2006	2007	2008
MERCOSUR	251	280	3091	4930	5572
Argentina	305	142	768	1153	1393
Brazílie	-49	166	2974	4378	4612
Paraguay	5	5	-131	-57	-108
Uruguay	-10	-33	-521	-539	-324

Zdroj: Report MERCOSUR dostupný z

http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf, vlastní úprava

Graf 4.4: MERCOSUR: obchodní toky s Venezuelou v období 1998 – 2008
(v miliónech USD)

Zdroj: Report MERCOSUR dostupný z

http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf, vlastní úprava

Pokud jde o původ zboží vyváženého do Venezuely v roce 2008 je nutné zdůraznit stále převyšující vývozy z Brazílie i přesto, že oproti předchozím rokům se zvýšily také vývozy ostatních členských států MERCOSUR a to především u Paraguaje a Uruguaje, stále však nejvyšší podíl na vývozech MERCOSUR má Brazílie s 5 150 miliard USD⁵³ (tab. č. 4.5).

Tabulka 4.5: Vývozy z MERCOSUR do Venezuely
(v miliardách USD)

	1998	2002	2006	2007	2008
MERCOSUR	1 106	969	4 446	6 079	7 062
Argentina	364	149	793	1 176	1 418
Brazílie	706	799	3 565	4 724	5 150
Paraguay	8	10	8	85	257
Uruguay	28	11	78	99	237

Zdroj: Report MERCOSUR dostupný z

http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf, vlastní úprava

⁵² Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.

⁵³ Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.

Dovozy do Venezuely značně převyšují její vývozy do MERCOSUR. Zemí, do které Venezuela nejvíce vyvážela v roce 2008, je Uruguay. Vývozy do Uruguaje dosáhly hodnoty 561 miliard USD⁵⁴, což převyšuje vývozy do všech ostatních členských zemí (tab. č. 4.6).

Tabulka 4.6: Dovozy z Venezuely do MERCOSUR
(v miliardách USD)

	1998	2002	2006	2007	2008
MERCOSUR	855	689	1,356	1,149	1,49
Argentina	58	7	25	24	25
Brazílie	756	633	592	346	539
Paraguay	3	5	139	142	365
Uruguay	38	44	599	638	561

Zdroj: Report MERCOSUR dostupný z http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf, vlastní úprava

4.3.2 Spolupráce MERCOSUR s ostatními obchodními bloky

a. Obchodní dohoda mezi CSN a MERCOSUR

MERCOSUR a CSN podepsaly v roce 2004 dohodu o ukončení všech dovozních cel v průběhu následujících 15 let s dalším záměrem vzniku obrovské zóny volného obchodu v regionu. Nová dohoda umožňuje deseti státům Jižní Ameriky stát se pátým největším obchodním blokem. Zahrnuje všechny státy Jižní Ameriky kromě malých ekonomik, jako jsou Surinam, Guyana a Francouzská Guyana. Počtem zemí zahrnutých v dohodě se zviditelnily rozdíly v podmínkách odstranění cel. Hlavní rozdíly byly mezi Peru a Uruguají v rámci obchodu s textilem a jízdními koly a mezi Ekvádorem a Paraguají v obchodu se sójou. Sazby cel jsou upravovány postupně v etapách, tak aby vyhovovaly všem zúčastněným státům. Předními představiteli členských států je tato dohoda považována za nejdůležitější krok k vytvoření latinskoamerické integrace a za rozhodující krok k vytvoření jihoamerického společenství. Dohoda mezi CSN a MERCOSUR staví zúčastněné státy do silnější pozice při vyjednávání se zbytkem světa.

b. Obchodní vztahy mezi společenstvím MERCOSUR a SACU

V roce 2004 podepsal MERCOSUR dohodu s Jihoafrickým celním společenstvím (SACU). Dohoda obsahuje pravidla původu zboží, konkrétní a dodatečné žádosti obchodních preferencí pro některé produkty na obou stranách. Dohoda je významná především pro SACU, protože je to první obchodní dohoda, kterou SACU uzavřelo jako celek. Pro MERCOSUR je

⁵⁴ Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.

to především dohoda uzavřená s dalším rozvojovým regionem. Cílem pro obě strany je zlepšení přístupu na trh. Obě strany také potvrdily zájem na rozšíření vzájemného obchodu mezi jejich regiony a zdůraznily výhody zpřístupnění nových obchodních a investičních příležitostí. Dohoda ustanovila odstranění překážek obchodu pro přibližně 500 produktů na obou stranách.

Následně v roce 2008 vyvezly země MERCOSUR produkty v hodnotě přibližně 2,8 miliardy USD⁵⁵, převážná většina z nich mířila do Jižní Afriky (tab. č. 4.7) Hlavními vývozními artikly byly sojové oleje a pelety, motorová vozidla, autodíly, silniční a zemědělské stroje, pšenice, drůbež a ropa. Dovoz ze SACU byl v roce 2008 v celkové výši přes 1 miliardu USD⁵⁶ (tab. č. 4.8), dovážely se především slitiny železa a další důlní produkty, černé uhlí a ocel.

Tabulka 4.7: Vývoz z MERCOSUR do SACU v roce 2006 – 2008
(v miliónech USD)

Země	SACU			Svět	
	2006	2007	2008	2007	2008
Argentina	918,5	1003,4	1022,9	55025,2	68637,7
Brazílie	1475,3	1773,7	1781,4	157265,4	193120,8
Paraguay	9,1	17,8	18,6	3424,2	4585,3
Uruguay	52,8	26,4	21,6	4512,5	5946,9
Celkem	2455,7	2821,3	2844,5	220227,3	272290,7

Zdroj: Report MERCOSUR dostupný z

http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf, vlastní úprava

Tabulka 4.8: Dovoz ze SACU do MERCOSUR v období 2006 - 2008
(v miliónech USD)

Země	SACU			Svět	
	2006	2007	2008	2007	2008
Argentina	118,6	131,3	220,3	44439,6	57118,2
Brazílie	457,9	555,2	827,9	126652	182404,1
Paraguay	2,1	2,6	3,3	5962,8	7723,9
Uruguay	7,1	12	15	5620,3	8685,5
Celkem	585,7	701,1	1066,5	182674,7	255931,7

Zdroj: Report MERCOSUR dostupný z

http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf, vlastní úprava

Dohoda mezi SACU a MERCOSUR se vztahuje na zemědělství, rybolov, textilní a oděvní průmysl, optické přístroje, autodíly, plasty a výrobky z nich, chemikálie, ocel, elektronické zboží, IT zboží a kapitál. Preferenční systém však nepokrývá hlavní výrobky, se

⁵⁵ Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.

⁵⁶ Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.

kterými v současné době MERCOSUR obchoduje, což představuje omezení platnosti podepsané dohody.

Dopady na obchod, které vznikly podepsáním pevné preferenční dohody, se nezdají být nějak významné. Podepsání dohody především znamená první krok k prohloubení vztahů mezi oběma bloky a poskytuje tak prostor pro kontakt a komunikaci k dosažení ambicióznějších dohod. Otevírá dveře k vytvoření třístranné zóny volného obchodu, která byla podpořena iniciativou IBSA (Indie, Brazílie a Jižní Afrika).

c. Dohoda o hospodářské spolupráci mezi MERCOSUR a GCC

V květnu 2005 podepsala Rada pro spolupráci v Zálivu, jejíž členskými státy jsou Omán, Katar, Saudská Arábie a Spojené arabské emiráty, dohodu o hospodářské spolupráci se společenstvím MERCOSUR. Následně byla zahájena jednání o dohodě o volném obchodu, která byla dokončena v roce 2007 ne však dohodou o volném obchodu. Smluvní strany se dohodly, že budou vzájemně podporovat ekonomické, technické a investiční spolupráce a zároveň, že budou podporovat výměnu informací a odborných znalostí v těchto oblastech. Zároveň se zaměřili na odstranění celních a necelních překážek obchodu, podpoře obchodních vztahů zejména mezi institucemi a organizacemi zabývajícími se zahraničním obchodem.

Smluvní strany také přijaly vhodná opatření na posílení vzájemných kapitálových toků, zřízení investičních projektů a zpřístupnění firemních investic v různých oblastech ekonomiky, obchodu, zemědělství a průmyslu.

d. Obchodní dohoda mezi EU a MERCOSUR

Oficiální rozhovory mezi EU a MERCOSUR byly zahájeny v roce 1991 a v roce 1992 Evropská komise podepsala Dohodu o institucionální spolupráci mezi MERCOSUR a EU. Definovala spolupráci v oblastech, jako jsou institucionální podpora, technická podpora, vytváření personální základny a výměna informací.

V září 1994 byla podepsána Společná deklarace mezi Radou EU a MERCOSUR s cílem vytvořit ve střednědobém horizontu meziregionální politickou a ekonomickou asociaci. Dohoda o regionální spolupráci mezi EU a MERCOSUR podepsána v roce 1995 vstoupila v platnost v roce 1999 a potvrdila vůli pokračovat v procesu bilaterálních jednání a dosáhnout jejich cílů prostřednictvím tří hlavních prvků: politického dialogu, spolupráce,

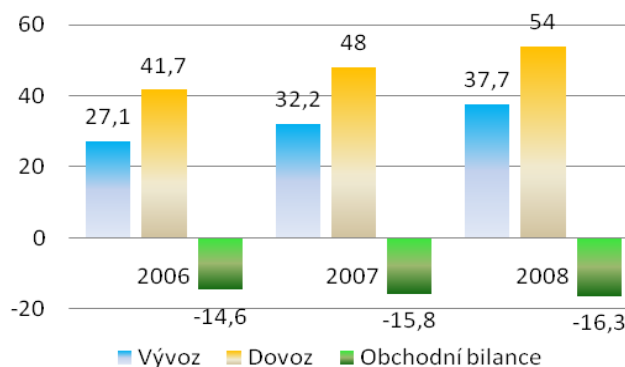
technické pomoci a obchodních vztahů. Na obchodních vztazích je postavena další postupná liberalizace obchodu v určitých oblastech, a to v souladu s WTO.

V roce 2002 byla podepsána Dohoda o usnadnění obchodu, kterou je dosaženo důležitého pokroku v oblasti cel, technických norem, elektronického obchodu a sanitárních a hygienických opatření. Po několika letech jednání, kdy všechno nasvědčovalo tomu, že jednání budou moci být ukončena v září 2004, se strany nedohodly a jednání se zastavila. Následně pokračovala jednání v roce 2005 a EU plánovala dosažení dohody do roku 2006, avšak díky odporu některých jihoamerických zemí k otevření trhů pro EU a evropskému odmítnutí požadavku na snížení poplatků na zemědělské produkty se dohoda odložila na neurčito, i přesto se uskutečňují jednání o dohodě mezi EU a MERCOSUR, stále se tato dvě seskupení více blíží k dohodě, která by podle předních představitelů mohla být podepsána v květnu 2010 na summitu v Madridu.

Hlavním důvodem, proč chce EU pokračovat v asociaci s MERCOSUR, je být i nadále hlavním obchodním partnerem této oblasti s velkým potenciálem růstu. Jihoamerický společný trh je nejpokročilejší ekonomickou integrací mezi dosavadními dohodami v Latinské Americe.

V roce 2008 činil vývoz MERCOSUR do zemí Evropské unie 37,7 miliard EUR, což je 2,9 % celkového dovozu do EU. Dovoz z EU do MERCOSUR dosáhl hodnoty 54 miliard EUR, které pokrývají 3,5 % vývozu EU. Celková obchodní bilance obchodních aktivit mezi MERCOSUR a EU činila deficit 16,3 miliard EUR pro MERCOSUR (graf č. 4.5).⁵⁷

Graf 4.5: Dovoz a vývoz do a z Evropské unie v roce 2008
(v miliardách EUR)

Zdroj: MERCOSUR: EU bilateral trade and trade with the world

⁵⁷ Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.

4.3.3 Souhrnný extraregionální obchod MERCOSUR

I přes mezinárodní krizi dovoz i vývoz MERCOSUR mimo blok stále rostl i v roce 2008, krize viditelně postihla až vývoj obchodu v první polovině roku 2009. Prodeje do zemí mimo MERCOSUR dosáhly v roce 2008 236,7 miliard USD, což bylo o 23,4 % více než v předcházejícím roce.⁵⁸ Hlavním cílem pro vývoz zůstala Evropská unie, ale stále vyšší růst na tržbách byl také u asijské oblasti.

Výsledek obchodní bilance mezi MERCOSUR a ostatními obchodními bloky zůstal v roce 2008 v přebytku, s výjimkou obchodu s Asií, kde se deficit zvýšil o 78,2 %, což bylo způsobeno převyšujícím dovozem z Asie oproti nižšímu vývozu. Během první poloviny roku 2009 klesl celkový prodej o 20,2 % mimo EU.⁵⁹ Snížení bylo zaznamenáno ve všech destinacích s výjimkou Asie, zvláště akutní byly v oblasti NAFTA. I přesto zaznamenala obchodní bilance hodnoty zisku, také díky poprvé dosaženému zisku v obchodu s Asií.

4.4 Celkový intra-regionální a extra-regionální obchod MERCOSUR

V roce 2008 činil export MERCOSUR 278,3 miliardy USD, což zahrnovalo jak vnitřní tak vnější obchod bloku, dosáhl tak o 24,1 % vyšší hodnoty než v předchozím roce.⁶⁰ I přestože meziroční tempo růstu světového vývozu v posledním čtvrtletí roku 2008 bylo pouhých 3,5 %, v první polovině roku 2009 vlivem celosvětové krize vnější tržby MERCOSUR snížily o 27,1 %, což však byl stále nižší negativní výsledek než u světového vývozu, který nebývale padl o 31,6 %.⁶¹ Při tomto srovnání je třeba připomenout, že v exportu hrály obrovskou roli klesající mezinárodní ceny, které v první polovině roku 2008 padly pod svá historická minima.

Dovozy MERCOSUR dosáhly v roce 2008 248 miliard USD, což bylo téměř o 40,5 % více než v předchozím roce, i přesto se dovoz stejně jako vývoz v posledním čtvrtletí 2008 snížil.⁶² Hlavním účinkem celosvětové krize bylo náhlé snížení obchodního zisku oproti předchozím dvěma rokům. Tento zůstatek se v roce 2008 snížil na 30 258 miliard USD⁶³ (55 500 miliard USD v roce 2006). Nicméně v první polovině roku 2009 se přebytek značně

---

⁵⁸ Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.

⁵⁹ Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.

⁶⁰ Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.

⁶¹ Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.

⁶² Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.

⁶³ Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.

zvýšil a to o 61,7 %⁶⁴ oproti stejnému období v předchozím roce, což je vysvětlováno především prudkým poklesem dovozu oproti vývozu.

4.5 Shrnutí

Rychlé přizpůsobení MERCOSUR k nepříznivé vnější situaci s jedinečnou makroekonomickou nestabilitou přerušilo fázi rozvoje zahraničního obchodu bloku, která se kladně vyvíjela již od roku 2003. Nicméně další nové funkce tohoto vnějšího prostředí spolu s účinky globální krize znamenalo pro MERCOSUR lepší fungování zahraničního obchodu, které bylo vyšší než světový průměr a bylo vysoko nad ostatními zeměmi Latinské Ameriky, jejichž obchod byl soustředěn především do epicenter krize, jako jsou např. Spojené státy americké. Takový výsledek lze také vysvětlit rostoucím zahraničním obchodem zejména s Čínou, jako jednou z hlavních destinací vývozu MERCOSUR, a tím i stabilizaci cen některých komodit.

Pokud se na zahraniční obchod MERCOSUR podíváme z dlouhodobého hlediska, je třeba poznamenat, že obchodní toky mezi MERCOSUR a jeho obchodními partnery nadále rostou, a to až o více než polovinu v absolutním vyjádření oproti předchozím rokům. Avšak obchodní blok musí stále více čelit protekcionistickým tlakům na globální úrovni, což odsouvá aspekty související s obchodními vztahy na druhé místo. Tento jev se projevil především ve vyspělých zemích, které jsou poznamenány globální krizí a které se musí zaměřit v první řadě na řešení problémů svých vlastních ekonomik než navazování užších obchodních vazeb s ostatními regiony. Proto se dnes MERCOSUR soustředí na vývoj vztahů mezi rozvíjejícími se ekonomikami např. Indii a SACU.

V souladu s dřívějšími trendy je Brazílie stále relevantním hráčem na mezinárodní scéně, což značně prohlubuje propast mezi ní a ostatními státy regionu. Argentina se také aktivně podílí na různých mezinárodních fórech, avšak s jiným záměrem než Brazílie. Zatímco Uruguay s podporou Paraguaje trvá na začlenění bilaterálních přístupů do jiných ekonomik s důrazem propojení se s USA na základě obchodních a investičních rámcových dohod.

---

⁶⁴ Report MERCOSUR [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.

5 Závěr

Cílem práce bylo nastínit obchodní vztahy MERCOSUR. Pro dosažení cíle práce byly použity metody vědeckého zkoumání, a to především analýza a indukce. Z hlediska obsahu a zaměření práce je možné konstatovat, že se podařilo cíl práce naplnit.

Společný jižní trh prošel za svou historii velmi různorodým vývojem. V letech 1991 až 1994 došlo k postupné liberalizaci obchodu. Podařilo se vytvořit zónu volného obchodu, i přestože si členské státy ponechaly řadu výjimek. Výrazné snížení tarifních i netarifních bariér směřovalo k rozvoji meziregionálního obchodu, což vedlo ke zvýšení vývozu a tím k ekonomickému růstu zemí v regionu. Příznivá hospodářská situace a obchodní spolupráce vedla k upevnění vzájemných vztahů a to hlavně mezi dlouholetými rivaly – Argentinou a Brazílií.

Po počátečních úspěších dospěl obchodní blok k prohloubení integrace, čímž dosáhl MERCOSUR celní unie, i když ne úplně dokonalé. Členské státy stále pokračovaly v eliminaci obchodních bariér, což mělo kladný vliv na meziregionální export a celkový hospodářský rozvoj, k významnějšímu prohloubení integrace však nedošlo. Zpomalení dalšího rozvoje integračních snah bloku mohlo být způsobeno ekonomickou krizí v období 1998 – 2002, která měla nepříznivý dopad na hospodářství všech zemí MERCOSUR, což donutilo některé země sáhnout opět po protekcionistických opatřeních, která byla v předchozích letech tak pracně odstraňována. Konec krize znamenal obnovení spolupráce ve všech oblastech. Vzájemný obchod opět rostl, avšak tempo růstu se značně zpomalilo a dynamika ekonomického rozvoje, která byla v obchodním bloku v 90. letech, se už obnovit nepodařila.

Nejproduktivnějším státem zůstává stále Brazílie, i přestože podle tempa růstu HDP v období 2004 až 2008 bychom za úspěšnější státy mohli považovat Argentinu společně s menší ekonomikou Uruguaye, který je zaměřen především na zemědělskou produkci.

Nerozvíjí se však pouze obchod uvnitř bloku, ale také mimo něj. MERCOSUR podnikl mnoho významných kroků, které podpořily rozvoj obchodu s vnějším prostředím. Jedním z nich bylo podepsání dohody s Chile, Mexikem a Bolívií, čímž se tyto země staly přidruženými státy a podnikly tak další krok k úspěšnému završení snah o Celojihoamerickou zónu volného obchodu. Důležité bylo také podepsání dohody s Indií, která stvrzuje odhodlání

k dalšímu posílení mezinárodního obchodu v souladu s pravidly WTO. Dohoda směřovala ke snížení cel a uzavření dohod o clech. Dohoda nepřináší výhody pouze MERCOSUR, ale také Indii, jejichž spolupráci vytváří třetí největší společný trh po USA a EU. Zvýšily se nejen dovozy, ale také vývozy obou regionů. Další obchodní dohody byly uzavřeny s Izraelem a Čínou. Čína se tak stala jedním z hlavních obchodních partnerů MERCOSUR jak v oblasti dovozu, tak v oblasti vývozu, i přesto jsou obchodní vztahy těchto dvou regionů nerovnoměrné díky významnému čínskému obchodu s průmyslovými výrobky a surovinami.

MERCOSUR nespolupracuje pouze se samostatnými státy, ale také s jejich seskupeními. Andské společenství podepsalo dohodu s MERCOSUR v roce 2004, jejíž cílem je do 15 let zrušit veškerá cla a dosáhnout obrovské zóny volného obchodu, čímž by se stala pátým největším obchodním blokem na světě. Významným krokem bylo také podepsání dohody s Jihoafrickým celním společenstvím, která byla důležitou událostí hlavně pro SACU, protože je první dohodou, kterou SACU uzavřelo jako celek. Dohoda zlepšila přístup na trh pro obě zúčastněné strany a dovozem do MERCOSUR doplnila chybějící zdroje jako jsou železo a černé uhlí. MERCOSUR uzavřelo dohodu také s GCC a má snahu o oficiální obchodní spolupráci podtrženou obchodní dohodou s EU, jednání o této spolupráci však stále nedosáhla zdárného konce. Evropská unie však zůstává hlavním cílem pro vývoz MERCOSUR.

I přes celosvětovou krizi dovoz i vývoz MERCOSUR mimo blok i v roce 2008 rostl, pokles nastal až v první polovině roku 2009. Vývoj obchodních vztahů by se tedy za celé sledované období (2004 – 2008) dal hodnotit kladně. Nové funkce vnějšího prostředí, které byly spojeny také s celosvětovou krizí, znamenaly pro MERCOSUR lepší fungování zahraničního obchodu, jež bylo vyšší než světový průměr a také bylo vysoko nad průměrem ostatních zemí Latinské Ameriky.

V současnosti se Společný trh Jihu dá považovat za nejúspěšnější integrační seskupení mezi rozvojovými zeměmi. Vzrůstající význam MERCOSUR, v čele s Brazílií, se projevuje také při jednáních s dalšími státy a organizacemi. MERCOSUR je tedy viditelným světovým hráčem. Má značný ekonomický, ale také politický potenciál, který by se mohl projevit při sjednocení celé Jižní Ameriky v rámci již zmíněné Celojihoamerické zóny volného obchodu.

Seznam literatury

1. ADAMCOVÁ, L.; GOMBALA, I. *Regionální ekonomická integrace v Asii, Africe a Latinské Americe*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2001. 117 s. ISBN 80-245-0152-X.
2. ADUANA NACIONAL DE BOLIVIA. *Acuerdo de complementacion economica Bolivia - MERCOSUR N° 36* [online]. 2005 [cit. 2010-01-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.aduana.gov.bo/conveniosinternacionales/asinterconvenios/cd/cd/ACE%2036%20Bolivia%20-%20Mercosur-2.htm>>.
3. ARGENTINA [online]. c1998-2010 [cit. 2010-02-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.geographia.com/argentina/>>.
4. BAAR, V. *Vnější vztahy Evropské unie*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita, 2003. 80 s. ISBN 80-7042-959-3.
5. BILATERALS. *Everything that's not happening in the WTO* [online]. [cit. 2010-01-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.bilaterals.org/?lang=en>>.
6. CENTRO DE ECONOMIA INTERNACIONAL. *Mercosur-Andean community agrément: Opportunities and threats for Argentina a Brasil* [online]. [cit. 2010-01-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.cei.gov.ar/homeingles.htm>>.
7. CIHELKOVÁ, E. *Nový regionalismus – teorie a případová studie (Evropská unie)*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-808-8.
8. CIHELKOVÁ, E. *Světová ekonomika, regiony a integrace*. 1. vyd. Praha: Grada, 2002. 244 s. ISBN 80-247-0193-6.
9. ECONOMIC COMMISSION FOR LATIN AMERICA AND THE CARIBBEAN. *Statistical yearbook for Latin America and the Caribbean* [online]. 2009 [cit. 2010-04-27]. Dostupné z WWW: <http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp>.
10. GLOBAL POLICY FORUM. *Free Trade Between Mercosur and India* [online]. July 18, 2003, [cit. 2010-01-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.globalpolicy.org/component/content/article/162/27877.html>>.
11. HONOVÁ, I. *Integrační procesy ve světové ekonomice*. Ostrava: VŠB-TUO, 2007. 101 s. ISBN 978-80-248-1411-7.
12. ICTSD - INTERNATIONAL CENTRE FOR TRADE AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT. *India, Mercosur Deepen Economic Ties* [online]. 27. května 2009 [cit. 2010-03-12]. Dostupné z WWW: <<http://ictsd.org/i/news/bridgesweekly/47387/>>.
13. IIRSA - INICIATIVA PARA LA INTEGRACION DE LA INFRAESTRUCTURA REGIONAL SURAMERICANA. *Áreas de Acción* [online]. 2006 [cit. 2010-03-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.iirsa.org/ejeMercosur-Chile.asp?CodIdioma=ESP>>.

14. ISRAEL MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS. *Israel signs free trade agreement with MERCOSUR* [online]. 17. prosince 2007 [cit. 2010-03-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.mfa.gov.il/MFA/MFA+events/Around+the+world/Israel+signs+free+trade+agreement+with+MERCOSUR+18-Dec-2007.htm>>.
15. MERCOSUR. *La secretaría del MERCOSUR* [online]. 1992 [cit. 2010-01-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.mercosur.int/>>.
16. *Report MERCOSUR* [online]. 1. ed. Buenos Aires : IDB-INTAL, February 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z WWW: <http://www.iadb.org/intal/aplicaciones/uploads/publicaciones/i_MERCOSUR_Report_t_14.pdf>. ISBN 978-950-738-287-1.
17. SACU. *The following are SACU's Bi-Lateral Trade initiatives* [online]. 2007 [cit. 2010-01-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.sacu.int/index.php>>.
18. SICE. *Foreign Trade Information System* [online]. 2005 [cit. 2010-01-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.sice.oas.org/>>.
19. SOLEADA: *Cestovní kancelář* [online]. c2010 [cit. 2010-02-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.soleada.cz>>.
20. TERMASEN, I. *Harmonization of MERCOSUR statistics* [online]. [cit. 2010-01-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.bis.org/ifc/publ/ifcb32d.pdf>>.
21. THE WORLD BANK. *Data Catalog* [online]. [cit. 2010-01-29]. Dostupné z WWW: <<http://data.worldbank.org/data-catalog>>.
22. TRADE AGREEMENTS BLOCK. *May Block MERCOSUR-Israel FTA* [online]. 2009-9-15 [cit. 2010-03-12]. Brazil Dostupné z WWW: <<http://www.tradeagreements.info/free-trade-agreements/brazil-may-block-mercosur-israel-fta>>.
23. WIKIPEDIE: *Otevřená encyklopedie* [online]. 2010 , 22.1.2010 [cit. 2010-02-01]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org>>.
24. WORLD INFO ZONE. [online]. 1997-2010 [cit. 2010-01-29]. Dostupný z WWW: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/uy.html>>.
25. WORLD TRADE ORGANIZATION. *Economic research and analysis* [online]. [cit. 2010-01-29]. Dostupné z WWW: <http://www.wto.org/english/res_e/reser_e/reser_e.htm>.
26. ZÁVODNÍKOVÁ, N. *Bludný kruh latinskoamerické integrace* [online]. červenec 2009 [cit. 2010-03-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.amo.cz/publikace/bludny-kruh-latinskoamericke-integrace.html>>.
27. ZLÝ, B. *Úvod do teorie mezinárodní ekonomické integrace*. 1. vyd. Brno: Tribun EU, 2009. 284 s. ISBN 978-80-7399-719-9.

28. ZLÝ, B. *Základy teorie integračních procesů*. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava 2004. 106 s. ISBN 80-248-0657-6.

Seznam zkratk

ALADI	Latinskoamerická integrační asociace Latin American Integration Association
ALBA	Bolivarská aliance pro Ameriku Bolivarian Alliance for the Americas
ANCOM	Andské společenství Andean Community
CACM	Středoamerický společný trh Central American Common Market
CARICOM	Karibské společenství a společný trh Caribbean Community and Common Market
CARIFTA	Karibské sdružení volného obchodu The Caribbean Free Trade Association
CSN	Společenství jihoamerických národů Comunidad Sudamericana de Naciones
DR-CAFTA	Dominikánsko – Středoamerická dohoda o volném obchodu Dominican Republic – Central America Free Trade Agreement
EU	Evropská Unie European Union
FTAA	Celoamerická dohoda o volném obchodu Free Trade Agreement of the Americas
GATT	Všeobecná dohoda o clech a obchodě General Agreement on Tariffs and Trade
GCC	Rada pro spolupráci v Zálivu Gulf Cooperation Council
GEI	Globální ekonomická integrace Global Economic Integration
HDP	Hrubý domácí produkt Gross Domestic Product
LAFTA	Latinskoamerické sdružení volného obchodu Latin American Free Trade Agreement
MEI	Mezinárodní ekonomická integrace International Economic Integration

MERCOSUR	Společný jižní trh Mercado Común del Sur
MMF	Mezinárodní měnový fond International Monetary Fund
NAFTA	Severoamerická dohoda o volném obchodu North American Free Trade Agreement
REI	Regionální ekonomická integrace Regional economic integration
SACU	Jihoafrické celní společenství Southern African Customs Union
SAFTA	Jihoamerická zóna volného obchodu South American Free Trade Area
SELA	Ekonomický systém Latinské Ameriky a Karibiku Latin American and Caribbean Economic System
SICA	Středoamerický integrační systém Sistema de la Integración Centroamericana
UNASUR	Unie jihoamerických národů Unión de Naciones Suramericanas
USA	Spojené státy americké United States of America
USD	Americký dolar U. S. dollar
WTO	Světová obchodní organizace World Trade Organization

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 7. května 2010

.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:
Chrudimská 109, Čáslav 281 01

Seznam příloh

Příloha č. 1: Brazílie – platební bilance na běžném účtu

Příloha č. 2: Argentina - platební bilance na běžném účtu

Příloha č. 3: Paraguay – platební bilance na běžném účtu

Příloha č. 4: Uruguay - Platební bilance na běžném účtu

Příloha č. 1: Brazílie – platební bilance na běžném účtu
(v miliónech USD)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
Platební bilance na běžném účtu	11 679,2	13 984,7	13 642,6	1 550,7	- 28 192,0
Vývoz zboží	96 475,2	118 308,4	137 807,5	160 649,1	197 942,4
Dovoz zboží	- 62 834,7	- 73 605,5	- 91 350,8	- 120 617,4	- 173 106,7
<i>Bilance zboží</i>	<i>33 640,5</i>	<i>44 702,9</i>	<i>46 456,6</i>	<i>40 031,6</i>	<i>24 835,8</i>
Služby	12 583,5	16 047,5	19 475,7	23 954,2	30 450,5
Služby debetní	- 17 261,1	- 24 356,1	- 29 116,1	- 37 172,9	- 47 140,4
<i>Bilance zboží a služeb</i>	<i>28 963,0</i>	<i>36 394,3</i>	<i>36 816,3</i>	<i>26 812,9</i>	<i>8 145,9</i>
Příjmy: úvěr	3 198,9	3 194,3	6 461,6	11 492,7	12 510,8
Výnosy debetní	- 23 719,1	- 29 161,7	- 33 941,6	- 40 783,9	- 53 072,6
Zůstatek z příjmů	- 20 520,1	- 25 967,4	- 27 480,0	- 29 291,2	- 40 561,8
Běžné převody: úvěr	3 542,0	4 050,8	4 847,4	4 971,8	5 316,6
Běžné převody: debetní	- 305,7	- 493,0	- 541,1	- 942,8	- 1 092,8
Bilance Převodů	3 236,3	3 557,8	4 306,3	4 029,0	4 223,9
Zůstatek na kapitálovém účtu	371,7	662,8	869,0	755,9	1 055,1
Zůstatek na finančním účtu	- 3 532,0	13 144,1	15 429,8	88 329,7	28 296,5
Přímé investice v zahraničí	- 9 807,0	- 2 516,7	- 28 202,5	- 7 066,7	- 20 457,1
Přímé investice v tuzemsku	18 145,9	15 066,3	18 822,2	34 584,9	45 058,2
Portfolio investičních aktivit	- 754,6	- 1 770,8	5,6	286,1	1 900,0
Portfolio investičních závazků	- 3 995,6	6 655,3	9 075,6	48 104,3	- 766,9
Ostatní investiční majetek	- 1 617,9	- 4 526,9	- 7 933,4	- 18 463,1	- 4 970,7
Ostatní investice pasiva	- 5 502,9	236,9	23 662,3	30 884,3	7 533,0
Chyby a opomenutí	- 1 912,3	- 201,1	627,7	- 3 152,1	1 809,4
Globální bilance	6 606,6	27 590,4	30 569,1	87 484,2	2 969,1
Rezervy a související položky	- 6 606,6	- 27 590,4	- 30 569,1	- 87 484,2	- 2 969,1
Rezervní aktiva	- 2 244,0	- 4 319,5	- 30 569,1	- 87 484,2	- 2 969,1
Využití úvěru MMF a půjček	- 4 362,6	- 23 270,9	0,0	0,0	0,0
Mimořádné financování	0,0	-	0,0	0,0	0,0

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

Příloha č. 2: Argentina - platební bilance na běžném účtu
(v miliónech USD)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
Platební bilance na běžném účtu	3211,8	5274,867	7769,549	7411,867	7034,207
Vývoz zboží	34 575,7	40 386,8	46 546,2	55 980,3	70 020,6
Dovoz zboží	- 21 311,1	- 27 300,1	- 32 587,9	- 42 524,5	- 54 556,9
<i>Bilance zboží</i>	<i>13 264,6</i>	<i>13 086,7</i>	<i>13 958,3</i>	<i>13 455,8</i>	<i>15 463,7</i>
Služby	5 288,1	6 634,4	8 022,9	10 375,7	12 089,8
Služby debetní	- 6 619,1	- 7 626,0	- 8 523,5	- 10 828,0	- 12 979,0
<i>Bilance zboží a služeb</i>	<i>11 933,6</i>	<i>12 095,2</i>	<i>13 457,7</i>	<i>13 003,5</i>	<i>14 574,5</i>
Příjmy: úvěr	3 720,8	4 312,8	5 687,8	6 639,8	5 556,0
Výnosy debetní	- 13 003,6	- 11 616,9	- 11 835,3	- 12 566,9	- 13 207,1
Zůstatek z příjmů	- 9 282,8	- 7 304,2	- 6 147,6	- 5 927,1	- 7 651,1
Běžné převody: úvěr	1 109,7	1 225,2	1 409,2	1 593,6	1 737,8
Běžné převody: debetní	- 548,7	- 741,3	- 949,8	- 1 258,1	- 1 627,0
Bilance Převodů	561,0	483,9	459,4	335,5	110,8
Zůstatek na kapitálovém účtu	196,3	88,9	97,1	116,0976	181,175
Zůstatek na finančním účtu	-10949,28	1897,812	4772,464	4064,83	-13555,58
Přímé investice v zahraničí	- 676,0	- 1 311,1	- 2 438,7	- 1 504,2	- 1 351,2
Přímé investice v tuzemsku	4 124,7	5 265,3	5 537,3	6 473,2	8 852,9
Portfolio investičních aktivit	- 76,8	1 368,3	- 1,0	- 1,5	- 11,6
Portfolio investičních závazků	- 9 338,8	- 1 731,5	7 824,5	7 070,3	- 7 857,1
Ostatní investiční majetek	- 2 346,7	1 955,8	- 4 899,0	- 11 710,7	- 19 307,0
Ostatní investice pasiva	- 2 635,7	- 3 649,0	- 1 250,6	3 737,8	6 118,4
Chyby a opomenutí	589,1891	156,6987	1569,314	6,7516	2650,19
Globální bilance	-6951,995	7418,278	14208,43	11599,55	-3690,008
Rezervy a související položky	6951,995	-7418,278	-14208,43	-11599,55	3690,008
Rezervní aktiva	- 5 319,1	- 8 856,8	- 3 529,1	- 13 098,4	- 9,4
Využití úvěru MMF a půjček	- 2 042,9	- 3 587,1	- 9 530,1	0,0	0,0
Mimořádné financování	14 314,1	5 025,7	- 1 149,2	1 498,8	3 699,4

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

Příloha č. 3: Paraguay – platební bilance na běžném účtu
(v miliónech USD)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
Platební bilance na běžném účtu	143,0041	16,0109	127,67612	199,649187	-471,21
Vývoz zboží	2 861,2	3 351,8	4 401,2	5 580,3	7 812,1
Dovoz zboží	- 3 105,3	- 3 814,3	- 5 022,2	- 6 093,2	- 8 948,0
<i>Bilance zboží</i>	<i>- 244,1</i>	<i>- 462,5</i>	<i>- 621,0</i>	<i>- 512,9</i>	<i>- 1 135,8</i>
Služby	627,6	655,9	798,1	961,9	1 080,7
Služby debetní	- 301,0	- 343,4	- 383,8	- 460,3	- 595,1
<i>Bilance zboží a služeb</i>	<i>82,5</i>	<i>- 150,0</i>	<i>- 206,8</i>	<i>- 11,4</i>	<i>- 650,3</i>
Příjmy: úvěr	165,4	205,7	297,7	336,7	359,6
Výnosy debetní	- 299,1	- 263,5	- 389,3	- 499,0	- 585,5
Zůstatek z příjmů	- 133,7	- 57,8	- 91,6	- 162,3	- 225,9
Běžné převody: úvěr	195,7	225,3	430,0	374,8	406,4
Běžné převody: debetní	- 1,5	- 1,5	- 4,0	- 1,5	- 1,4
Bilance Převodů	194,2	223,8	426,0	373,3	405,0
Zůstatek na kapitálovém účtu	16	20	30	28	33
Zůstatek na finančním účtu	18,6156	393,1574	147,54396	700,590556	539,2
Přímé investice v zahraničí	- 6,0	- 6,4	- 6,8	- 7,2	- 8,4
Přímé investice v tuzemsku	37,7	53,5	173,3	184,3	246,0
Portfolio investičních aktivit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Portfolio investičních závazků	- 0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostatní investiční majetek	- 39,5	478,5	90,0	470,4	- 139,3
Ostatní investice pasiva	26,5	- 132,4	- 109,0	53,1	440,9
Chyby a opomenutí	93,4802	-269,1483	77,479925	-205,33974	277,698
Globální bilance	271,1	160,02	382,7	722,9	378,69
Rezervy a související položky	-271,1	-160,02	-382,7	-722,9	-378,69
Rezervní aktiva	- 179,1	- 146,0	- 386,8	- 727,4	- 378,3
Využití úvěru MMF a půjček	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Mimořádné financování	- 92,0	- 14,0	4,1	4,5	- 0,4

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava

Příloha č. 4: Uruguay - Platební bilance na běžném účtu
(v miliónech USD)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
Platební bilance na běžném účtu	3,1247	42,219	-391,88	-80,475	-1119
Vývoz zboží	3 145,0	3 774,1	4 399,8	5 043,2	7 099,8
Dovoz zboží	- 2 992,2	- 3 753,3	- 4 898,5	- 5 598,0	- 8 654,3
<i>Bilance zboží</i>	152,8	20,8	- 498,7	- 554,8	- 1 554,5
Služby	1 111,6	1 311,3	1 387,4	1 807,2	2 157,8
Služby debetní	- 786,1	- 939,5	- 978,7	- 1 124,0	- 1 414,2
<i>Bilance zboží a služeb</i>	478,3	392,6	- 89,9	128,4	- 810,9
Příjmy: úvěr	372,4	563,1	741,5	885,2	810,5
Výnosy debetní	- 960,4	- 1 057,3	- 1 169,8	- 1 230,5	- 1 264,6
Zůstatek z příjmů	- 588,0	- 494,2	- 428,3	- 345,4	- 454,1
Běžné převody: úvěr	127,2	161,1	150,0	161,6	181,2
Běžné převody: debetní	- 14,3	- 17,3	- 23,7	- 25,1	- 35,3
Bilance Převodů	112,8	143,8	126,3	136,5	145,9
Zůstatek na kapitálovém účtu	5,319	3,833	6,506	3,708	0,214
Zůstatek na finančním účtu	-81,925	923,641	2935,55	1685,69	3278,49
Přímé investice v zahraničí	- 17,7	- 36,3	1,0	- 83,4	5,3
Přímé investice v tuzemsku	332,4	847,4	1 493,5	1 222,7	2 043,9
Portfolio investičních aktivit	- 695,7	577,7	- 97,2	197,9	- 49,6
Portfolio investičních závazků	273,4	228,2	1 783,5	915,5	- 203,0
Ostatní investiční majetek	- 259,7	- 1 112,7	1 414,9	- 1 676,9	117,2
Ostatní investice pasiva	285,4	419,4	- 1 660,3	1 109,8	1 364,8
Chyby a opomenutí	379,1	-174	-151,51	-598,74	73,1004
Globální bilance	305,619	795,693	2398,66	1010,18	2232,8
Rezervy a související položky	-305,59	-795,68	-2398,7	-1010,2	-2232,8
Rezervní aktiva	- 454,3	- 620,3	15,4	- 1 005,4	- 2 232,5
Využití úvěru MMF a půjček	148,7	- 175,4	- 2 414,0	- 4,8	- 0,3
Mimořádné financování	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Zdroj: Economic Commission for Latin America and the Caribbean dostupné z WWW:
http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2009/eng/default.asp, vlastní úprava